

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije

Februar 11
1976

MALI OGLASI

Kupim kratkodlakega nem. ptičarja (psa ali psico), starost 2 do 3 leta, zaželena temno serasta barva, uporabnega oziroma uporabno za lov. Pri našanje pernatih in dlakaste divjadi mora biti zanesljivo. — Stanko Uršič, Štorje 65, 66210 Sežana.

Prodajam 2 leti starega resastega jazbečarja, preizkušenega v rovu in na planem, s prav dobro telesno oceno. — Franc Hojnik, Trnovlje 76/a, 63211 Škofja vas.

Prodajam: češko bokarico, kal. 16 — 7 × 57 R, model ZH 324, leto izdelave 1973, še nerabljen; **šibrenico dvocevko petelinko** BÖHLER 16/70; **mavzerico** 8 × 57; **strelni daljnogled**, izdelek VEGA Ljubljana, 4 × 32 JE 2; **dvogled** 6 × 30 in **drug lovski pribor**. — Jože Rotar, Črtomirova 11, 61000 Ljubljana.

Zbiram interesente za pse-mладиče iz pomladanskih legel: istrske kratkodlake in resaste ter posavske goniče, brak-jazbečarje in ostrodlake nem. ptičarje-žimavce. Naročila sprejemam do 30. marca 1976.

Naprodaj imam še nekaj psic posavskih goničev raznih starosti. — Ančka Udovič, Unec 115, 61381 Rakek, tel. (061) 796-031.

Kupim tri resaste ali kratkodlake istrske goniče — mладиče samce. Starši mладиčev morajo imeti odlične lovske zasnove. — Slavko Vilfan, Črnivec 19 A, 64243 Brezje.

Prodajam lovsko puško kombinirano bokarico, kal. 16 — 16, z menjalnima cevema 16 — 7 × 57 R. — Vladimir Kotnik, Imovica 11, 61225 Lukovica.

Ugodno prodajam kratkodlakega istrskega goniča, starega 2 leti, s telesno oceno prav dobro. — Franc Oražem, Dolenja vas 3, 61331 Dolenja vas pri Ribnici.

Rusko bokarico, kal. 16 — 16, staro eno leto, ugodno prodajam zaradi nakupa drugačne puške. — Ožbalt Fajmut ml., Legen 61, 62380 Slovenj Gradec, tel. (062) 84-431.

Prodajam posavske goniče-mладиče (ene-ga samca in samici), stare pol leta. — Zdravko Verčič, 61296 Šentvid pri Stični (130).

Prodajam novo tricevko, kal. 12 — 7 × 65 R — .22 Hornet, znamke Bock-dri-ling, izdelano po naročilu iz Böhler-antinitit jekla, dolžina cevi 65 cm, s strelnim daljnogledom Zeiss 6 × 42 Diatal D. Informacije in ogled vsak dan pri: Zvonko Novoselec, Zoisova 42, 64264 Bohinjska Bistrica.

Prodajam živega divjega prašiča-merjaščka (ozimca), ki ga ima naš član Franc Gorjup, Rakulik 3. — Lovska družina Hrenovice, 66225 Hruševje.

Kupimi ruski daljnogled za rusko malokalibrsko puško TOZ ali ruski daljnogled MOISIN-NAGANT. — Stane Jamnik. Na jami 11, 61000 Ljubljana.

Strojimo, barvamo, predelujemo

KOŽUHOVINO IN KRZNO VSEH VRST

Izdelujemo in popravljamo tudi usnjena oblačila

Krznarstvo

VIKTOR BERIČ

Ljubljana, Komenskega 36

telefon: (061) 320-556

Vodniki lovskih psov, kinološki referenti lovskih družin, lovski pripravniki!
Zveza lovskih družin Ljubljana pripravlja

TEČAJ ZA VODNIKE LOVSKIH PSOV VSEH PASEM

ki bo od 1. 3. do 30. 4. 1976, enkrat tedensko po 2 uri v popoldanskem času. Tečajniki bodo teoretično in praktično seznanjeni o zreji, vzgoji, šolanju in vodenju lovskega psa v lovišču.

Vabimo vse vodnike lovskih psov, kinološke referente LD in lovske pripravnike iz območja Zveze lov. družin Ljubljana, da se tečaja udeležijo.

Informacije daje in sprejema prijave do 25. t. m. Zveza lovskih družin Ljubljana, Župančičeva 9/II, telefon (061) 23-067.

FEBRUAR — SVEČAN

Gibanje sonca:			dolžina dneva	Lunine mene:
dne	vzide	zaide		
10.	7.13	17.20	10.07	prvi krajec 8. ob 11.05
20.	6.58	17.35	10.37	ščip 15. ob 17.43
25.	6.50	17.41	10.51	zadnji krajec 22. ob 9.16

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije

LVIII. letnik

št. 11

februar–svečan 1976

Foto ing. Roman Chylak: Februarsko sonce postaja toplejše in lepote v sivi zimski obleki že raste na glavi kosmati okras.

Srnjakom odpade rogovje jeseni, povečini v novembru. Začne jim rasti novo rogovje, poraslo s kosmato kožico – mahom. Star srnjak ima lahko v februarju že doraslo rogovje v mahu. Spomladi začne srnjake rogovje »srbeiti« in začnejo ga drgniti ob debelca in veje, dokler z njega ne ogulijo kosmate kože. Nazadnje ogulijo rogovje najmočnejši lanščaki, tudi šele konec junija in v začetku julija.

Vsebina:

Prof. dr. Stane Valentinčič
Slavko Kovač
Dr. Anton Svetina
Jule Vobič
Tone Svetina
Iz jugoslovanskih republik
in pokrajin:

Lovski oprtnik:
Mladi pišejo:
Vprašanja – odgovori:

Jubilanti:
Lovska organizacija:

V spomin
Lovska kinologija:

Kaj nas uči projekt Achenkirch?	326
Kinologija v lovskih družinah	329
Iz zgodovine lova pod Triglavom	332
Do kdaj bomo lovci tako neenotno oblečeni?	337
Porezen-Cerkno	338
Lovska razstava BiH – A. Frković	343
Konec strupljenja v Gorskem kotarju – A. Frković	343
Predlog za spremembo in dopolnitev lovskega zakona na Hrvaškem – ing. Ž. Štahan	344
Vtisi s tekme goničev v Valjevu – I. Udovič	345
Pozimi – VI. Pleničar	346
Bila sem na brakadi – A. Azola	347
Kdo sme spremeniti pravnomočno disciplinsko odločbo? – F. S.	348
Elo Garzarolli – 70 let	348, 349
LZS jih je odlikovala za dan republike 1975	349
Tretji letnik dopisne lovske šole – S. V.	350
	352
Tekma goničev v počastitev pokojnega kinološkega sodnika Jožeta Kristena – U. A.	353
XIV. republiška tekma po krvnem sledu – Lj. Zadnik	354
Preizkušnja sposobnosti ptičarjev v vodi, Ljutomer, 14. 9. 1975 – VI. Pfeifer	355

LOVCA izdaja Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Zupančičeva 9. Glavni urednik Tone Svetina, odgovorni urednik Francè Cvenkel. Vse gradivo za objavo pošiljajte Uredništvu LOVCA, Zupančičeva 9, 610001 Ljubljana, poštni predal 505, telefon (061) 21-245 in 21-819. – Rokopisov in fotografij ne vračamo. – Letni prispevek področnih lovskih zvez Lovski zvezi Slovenije, v katerem je vračunana tudi naročnina za Lovca, je po članu 130 din. Za druge naročnike je letna naročnina 100 din, za inozemstvo 120 din. Posamezna številka 9 din. – Cene malim oglasom za člane lov. organizacij: do 15 besed 12 din, od 15 do 25 besed 15 din, od 25 do 35 besed 20 din, od 35 do 45 besed 25 din; za vse druge dvojna cena. Male oglase je treba plačati hkrati z naročilom! Žiro račun Lovske zveze Slovenije: 50101-678-47158. – Tiskala Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani. – Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SRS, št. 421-2/72, oproščeno prometnega davka. – Ta številka je izšla v 17 000 izvodih.

Kaj nas uči projekt Achenkirch?

S. Valentinčič

Achenkirch je majhna vas na Tirolskem, v istoimenski dolini, na koncu ledeniškega Achenskega jezera. Nadmorska višina vasi je 930 m, dolino pa obdajajo hribi in gore do 2000 m nadmorske višine. Do nedavna je vas živela mirno, v zadnjem času pa se je tudi tu pričel razvijati turizem. Zdaj je tamkaj že kakih pol ducata sedežnic in vlečnic; vsak dan pride smučat nekaj sto avtomobilistov, večinoma Nemcev, ki ostanejo zgolj čez dan, zvečer pa se vrnejo domov. V vas so prinesli nemir, denarja pa ne dosti. Ponoči je kraj zopet kot izumrl.

V vasi je tudi gozdna uprava, ki gospodari z gozdom in upravlja tudi lovišče, veliko okrog 5000 ha. Od osebja jih je 7 profesionalnih lovcev, gozdarjev pa šest. Gozdno upravo vodi dipl. ing. in doktor gozdarstva, višji gozdarski svetnik Schwab.

V njihovem lovišču je glavna divjad jelenjad, srnjad in gamsi. Goštota jelenjadi je 4–5/100 ha, gamsov ponekod 16/100 ha, drugod manj, za srnjad je pa težko navedi število; pred približno 5 leti so jo odstrelili letno 30 kosov, zadnje leto pa že 102; kljub temu ne opažajo, da bi je bilo kaj manj kot prej. Kdaj prej?

Leta 1971 je stopil v veljavo triletni projekt Achenkirch št. 721, financiran od WWF (World Wildlife Fund), katerega nosilec je (bil) dr. A. Bubenik, njegov sodelavec pa dr. Schwab. Projekt je v bistvu imel cilj raziskati možnost, da se ohrani velika divjad v velikem številu na tem gorskem območju, kjer je intenzivno gozdarstvo – izključno smrekove monokulture – in prav tako intenziven turizem.

V ožjem smislu pa je imel načrt namen uskladiti gozdarsko in lovsko gospodarjenje – ali drugače rečeno: preprečiti ogromne gozdne škode. – A to ni bil edini cilj, tu so še drugi: v populacijah velike divjadi so hoteli urediti starostne strukture, preskusiti razne krmilne

načine, mehanizme in krmo ter zbrati veliko podatkov o divjadi in okolju. To je torej projekt WWF 721, katerega izvedba je bila pri kraju spomladi 1974. Sedaj analizirajo podatke.

Takoj zatem so tam pričeli izvajati drugi projekt – FUST projekt (FUST = Fond der Umwelt Studien = Fond za preučevanje okolja), ki ga poleg WWF financira tudi IBM. O teh projektih in njihovih ciljih ter o nekaterih dognanjih je FUST izdal brošuro A 37 z naslovom »Alpe – ali je to okolje brez bodočnosti?«

V njej so uvodne besede zveznega predsednika dr. G. Heinemanna, tako značilne in za vse pomembne, da jih navajam dobesedno: »Ne more nas pomirjati dejstvo, da nam je (še) dobro. Kako pa naj naši otroci in sploh zanamci živijo na zemlji, ki smo jo izropali in uničili? To je vprašanje. Poln sem nemira in nestrpnosti glede tega, da vlada med nami taka kratkovidnost. Mnogo tega, za kar si prizadevamo in o čemer se prepiramo, se nam mora končno že videti majhno v primeri z velikostjo nevarnosti, ki je pred nami. Kdor hoče danes skrbeti le zase, bo zaigral bodočnost naslednikov in s tem tudi svojo. Mora nam biti jasno: v tako naglo se spreminjajočem svetu bo ostal samo tisti, ki je v stanju spremeniti se sam, to je spremeniti svoje gledanje. Kdor pa se noče spremeniti, bo izgubil še tisto, kar misli, da ima!«

V smislu teh besed bodo potekale raziskave v okviru projekta FUST. Z dr. Bubenikom in dr. Schwabom sem se srečal jeseni 1974 v Oberammergau na simpoziju o gam-su. Povabila sta me, naj si pridem ogledat projekt Achenkirch in to sem tudi storil.

Kaj nas torej uči projekt Achenkirch 721 (in deloma FUST)?

Mene in moje spremljevalce so peljali najprej na krmišča. Brž ko smo zavili s suhe ceste, smo se vozili po snegu; v začetku aprila ga je

bilo približno pol metra. Pot se je vijugala skozi gozd. To pa ni gozd, kot smo ga vajeni pri nas, to je gozd, kakršni so domala po vsej Avstriji: monokulturni smrekov gozd, domala brez vsake podrasti. Tu in tam smo se peljali čez travnike, ki so bili seveda pod snegom. Tu jelenjad v »prirodi« nima druge hrane kakor smrekovo lubje. Da je stanje še slabše, velja na Tirolskem še stara pravica paše domače živine v gozdu. Poleg vsega tega – gozdarski, lovski in kmetijski interesi na istem območju – pa še intenziven turizem, ki iz naselij in cest prodira čezdalje bolj na vse strani in uničuje še tisto malo prirode, kar je je ostalo. Da se dobi popoln pregled nad stanjem, je treba še dodati, da se vsaka od teh dejavnosti »gospodarsko intenzivira«. Gozdarstvo je šlo v specializacijo – smrekovi gozdovi, brez »manj donosnih« drugih drevesnih in grmovnih vrst; lovstvo – 4 do 5 jelenjadi in 16 gamsov na 100 ha in srnjadi približno 20; turizem se skokovito razvija ob neomejenih zasebnih apetitih za naglim zaslužkom; tudi govedoreja ne zaostaja, saj gredo mleko in mlečni izdelki vsak dan bolje v promet. In kaj vse to skupaj pomeni? Si lahko predstavljate? Preprosto povedano, vizija je – konec! Konec lovstva in lova, tudi konec turizma v taki puščobi in z vsem tudi konec kmetijstva. Vsak vleče k sebi, trgajo se za tisto, na čemer stoje – za naravo. Prav zato sta tudi nastala oba projekta: Achenkirch št. 721 in FUST A 37. Rešiti, kar se rešiti da! Toda kako? Pot nas pripelje do velike jase; na njenem robu in dalje v redkih sestojih opazimo veliko objektov – jelenje krmišče.

Osrednji objekt je velika lesena stavba, v kateri hranijo zrnato krmo in brikete. Ob njej je okrog 4 m globok okrogel betonski »bunker« za silažo: seno, zrezane smrekove vejice in lubje. Okrog in okrog tega objekta so razsuta

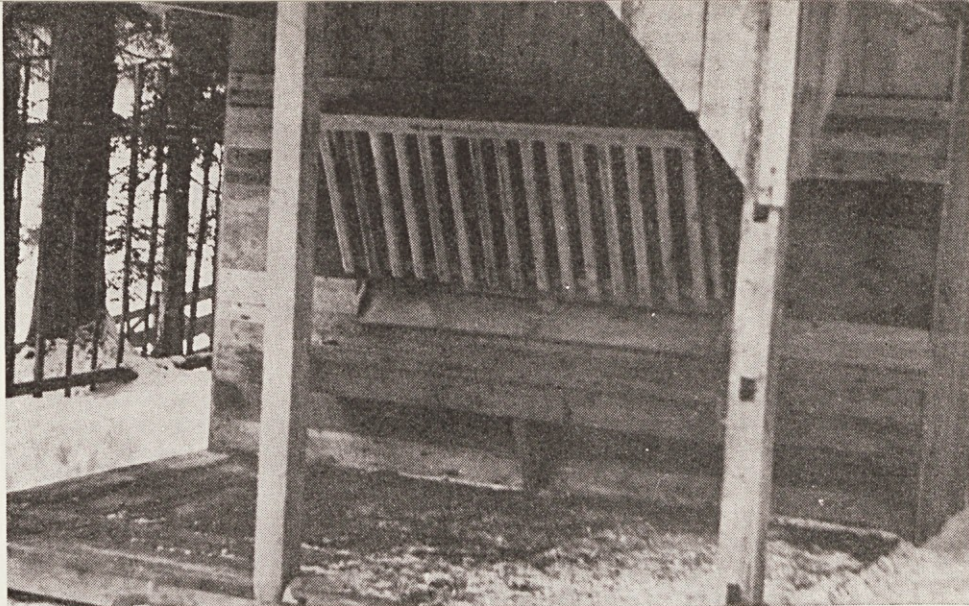
manjša krmišča: avtomatično krmišče s senom, krmilnica za silažo in koncentrate. Nisem vprašal, koliko to stane, cenim pa tako krmišče na okrog 200 tisoč novih din. Takih jelenjih krmišč je 7. Jelenjad se zadržuje v drevesnih sestojih, pozno popoldne pa se vsuje na krmišča, kjer lahko vsak kos pride do obroka, ker je dovolj krmilnic. Potem smo si ogledali krmišče za srnjad. To je lesena ograda 5×5 m, v ograji so med letvami tolikšni presledki, da srnjad lahko skozi nje zleze na krmišče, jelenjad pa ne. Na krmišču je avtomatična krmilnica s senom, sod s stlačeno silažo in plastičen avtomat za briketirano hrano, zaprt z vratci; srnjad se nauči vratca odpirati z glavo, da pride do briketov. Takih krmišč je 52 in bi po moji oceni stalo vsako najmanj 10 tisoč dinarjev.

Torej so samo investicije za vsa ta krmišča približno 2 (nova) milijona din. Kaj pa krma? To je pa zagotovil projekt Achenkirch št. 721 z namenom, da bi se »ispravila kriva Drina«, kot temu pravijo Srbi. To je, raziskati, kako bi bilo mogoče v do kraja »razprirodnih« gozdovih gojiti nenaravno veliko število divjadi. Divjadi? Ali je potem to sploh še divjad? To smo torej videli v Achenkirchnu – in seveda še mnogo drugega.

Videli smo npr., v katero smer pri nas ne smemo iti. Vsaka smer, ki ne upošteva narave, se slepo končuje. Vsaka dejavnost, ki ni programirana, ki ni načrtovana na temeljih stroke in znanosti, se končuje s l e p o.

Narava je ena sama, skupna vsemu živemu in tako tudi človeku. Je osnovni pogoj obstoja živega, s tem tudi človeka. Varovati prirodo čim bolj naravno – to mora biti temeljno načelo vsakega, ki v njej deluje, v našem primeru so to: gozdarstvo, kmetijstvo, lovstvo, turizem.

Vsaka teh panog – in seveda tudi druge – sme v svojem delo-

Achenkirch: shramba za seno in jasli v ograjenem krmišču za srnjad

vanju le do določene meje, to je, da dopušča smotrni razvoj tudi drugi panogi, da se ne razvija na račun druge, vse panoge skupaj pa se ne smejo razvijati na račun uničevanja narave. To pa je mogoče le na ta način, da se dogovore o smotrnem večstranskem izkoriščanju prostora na strokovnih in znanstvenih osnovah.

Menim, da bo koristno, če prikazem, na katerih osnovah si zamišljam tak dogovor.

V prvi vrsti se moramo vsi zavdati, da je ohranitev narave prvi zakon, ker je to tudi – zakon ohranitve življenja na zemlji. Zato mora vsakdo, ki posega v prirodo,

delati to le v skladu s prirodnimi zakonitostmi in ne proti njim.

Odnos gozdarjev do gozdnega gospodarjenja mora temeljiti na dejstvu, da sme iti spreminjanje pragozda v gospodarski gozd le do določenih meja, ki naj jih določijo strokovnjaki. Vsako pretiravanje v smeri gledišča, da je gozd le zaloga lesa za prodajo v prid lastnika gozda (kakor je npr. v sosednjih deželah) ali pa, da lahko nekdo do kraja zanemari fitocenologijo (nauk o rastlinskih zajedavcih) ter prirodne ekosistemske odnose – je greh ne samo nasproti družbi, ampak tudi proti gozdarstvu samemu. Zato morajo tudi

Achenkirch: tako imenovani avtomatični krmilnici s senom za jelenjad

Achenkirch: sod s silažo za srnjad – Fotografije v članku A. Bidovec

divjad smatrati kot enakopraven člen gozdne biocenoze. Dileme ni! Gre pa za vprašanje:

Katere vrste in koliko? To je pa vprašanje, ki zadeva predvsem lovce, katerim zakon edino priznava pravico lova, t. j. redukcije populacij divjadi. S tem pa jim nalaga tudi odgovornost! Ni dvoma, da se divjadi mora priznati domovinska pravica v gozdu, a je vprašanje kolikemu številu. Lovci ne smejo gledati samo svojih interesov (ki so zgolj navidezni) in s prijetnimi merili za oko in užitek dopuščati neprirodne populacijske gostote in strukture (da o neavtohtonih vrstah ne govorimo!). S tega vidika naj se torej ocenjujejo

napori za varovanje obstoječih in ponovno naselitev iztrebljenih vrst! Gozdarji in lovci naj sedejo za isto mizo in naj se razumno dogovarjajo na temelju smotrne koeksistence (sobivanje, sožitje) obeh panog v gozdni biocenozi (življenjski skupnosti), v korist obeh in ne v škodo naravi!

Nič manj kot gozdni biotop (življenjski prostor) sta za lovstvo oziroma divjad važna tudi poljski in vodni biotop. Za malo divjad. Ta dva pa sta še bolj denaturirana kot gozdni: naselja se skokovito širijo, na deželi največ z gradnjo individualnih nizkih hiš z vrtom, na račun kmetijskih površin, ki so bile nekoč biotop male divjadi. Nase-

Achenkirch: krmilnica z briketi v ograjenem krmišču za srnjad

lja se povezujejo z obsežnimi komunikacijami, v zamahu so melioracije močvirij in končno še agrokemizacija, trebljenje plevela in grmovja ter vsega, kar mali divjadi lahko nudi hrano, skrivališča in gnezdišča. S kmetovalci in upravami vodnih površin se morajo lovci začeti dogovarjati: o puščanju grmovja in drugih skrivališč ter gnezdišč na polju; o tem kako se na melioriranih vodah in ribnikih da in mora ohraniti vodna perjad; o zamenjavi kemičnih sredstev za uničevanje mrčesa (ki škodujejo tudi samim kmetovalcem, saj že kmalu nihče ne bo več hotel uživati kemizirane hrane) z biološkimi, kot so na primer kanje, postovke, fazani, jerebice, mnoge druge ptice, insekti, ki uničujejo mrčes, kot najezdiki itd. Z druge strani naj lovci na izrazitih površinskih območjih (paradižnik) in v vinogradih drže na kratko fazana, v sadovnjakih pa zajca.

In turizem? Veseli bodimo, da nam turizem še ni uničil več, kot je. V bodoče se moramo lovci z načrtovalci turizma temeljito pogovoriti. Kar kmalu je treba določiti ožja območja, kje žrtvovati narodo z divjadjo vred sodobnemu turizmu (v preteklosti je bilo še možno sožitje turistov in divjadi, današnja Velika planina, Vogel itd. tega ne dopuščajo več), potem območja, kjer je dopustiti turizem le pod določenimi pogoji in končno območja, kjer je turizmu treba odločno reči NE! Z bolj usmerjenim turizmom bomo to lažje dosegli. To so razne gozdne učne poti, ogledne obore z divjadjo, parki ipd. Lovci moramo na vsakem koraku, ob vsaki priložnosti varovati naravo, saj je ta in samo ta pravo prebivališče divjadi. Ne tako kot smo delali doslej – da smo se ukvarjali samo z divjadjo. V prirodnem ekosistemu igra biotop prvo vlogo, potem je šele divjad. Metode naše tovrstne akcije naj bi bile dvojne: organizacija posebnih organov v lovskih družinah in

zvezah, ki bodo reagirale na vsak poseg v naravo (ekološka komisija, delegacija ipd.) ter razumno pogovarjanje in dogovarjanje s predstavniki panog, katerih torišče je narava prav tako kot lovstvu.

Naša lovska organizacija si je že v Radencih zadala eno svojih prvenstvenih nalog: varstvo narave! Katera organizacija je še tako živo zainteresirana za varstvo celotne narave – gozdov, polj, voda, hribov in gora, povsod kjer domuje divjad – kot lovska? Zato naj naše ekološke komisije (ekologija – nauk o vplivu okolja na življenje rastlin in živali), ali ka-

korkoli jih bomo že imenovali, od vsakogar, ki uničuje ali pomaga uničevati naravno okolje živali in človeka, zahtevajo – same ali prek delegatov – umik vsake take akcije. V gozdu, na polju, pri urbanizaciji, gradnji komunikacij, tako imenovanih melioracijah, pri izpuščanju ali vnašanju strupov ter kemikalij v naravo itd. To je tudi delo na prevzgoji našega človeka, da bi si nehal sekati vejo, na kateri sedi.

Projekt Achenkirch nas torej uči, da je samo resnična narava nenadomestljiva!

upade, določijo družine včasih kar precejšnje zneske za nakup psov in te nato razdele med svoje člane. Ob takšnem odnosu do lovske kinologije je stanje v družinah naslednje:

- stalež lovskih psov je zadovoljiv, ponekod celo prevelik, zelo nizka pa je stopnja lovske izvežbanosti in izšolanosti psov;
- število in sestava pasje trope se po večini ne ujemata z značajem lovišča, načinom lova in glavnimi vrstami lovne divjadi;
- v loviščih je premalo psov izvežbanih za delo po strelu (krvosledci, prinašalci);
- družinski poslovnik nimajo preciznih in nedvoumnihih določil, ki bi vodniku lovskega psa omogočala uspešno šolanje in vodenje psa v lovišču;
- lovske družine nesmotrno ali napačno vlagajo sredstva, namenjena za kinologijo;
- delo družinskih kinoloških referentov je neopazno, nestrokovno ali pomankljivo.

Naj utemeljim svoje trditve nekoliko podrobneje. V težnji, da bi imela družina čimveč psov, so šli ponekod tako daleč, da so zahte-

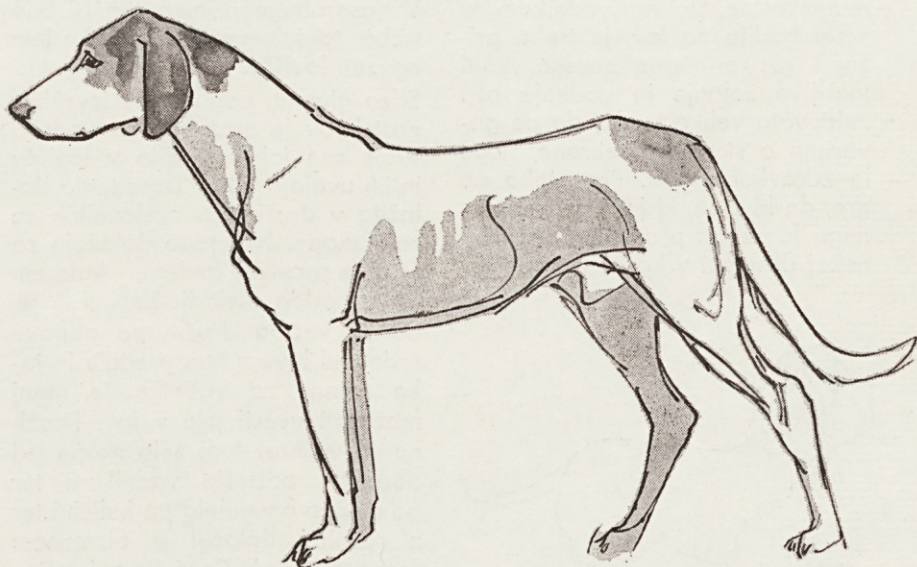
Kinologija v lovskih družinah

Slavko Kovač

Na občnih zborih in lovskih posvetih smo soglasni, da je šolan lovski pes za lovišče nujno potreben. Tudi lovski zakon je podprl stremljenja kinologov z določilom, da se smejo za lov uporabljati le čistopasemski lovski psi. Kakšno pa je dejansko stanje v lovskih družinah? Poskušal ga bom kritično opisati. Ker že vrsto let delam poklicno v lovski organizaciji in sem tudi aktiven kinološki sodnik, menim, da mi bo to uspelo. Med družinami so častne izjeme, kjer imajo vprašanje lovske kinologije urejeno. Žal so tudi družine, ki ne upoštevajo niti lovskega zakona in love celo s križanci. Prepričan sem, da te družine kršijo lovski zakon tudi drugače in da so godne za odvzem lovišča. K sreči so takšne družine izjeme.

V večini naših družin se kinološka politika izčrpa v določilu, da mora vsak član imeti čistokrvnega lovskega psa, če ne, plača določen prispevek v družinsko blagajno. Običajno prejme tudi skromen prispevek za vzdrževanje tisti, ki psa

ima. Na občnem zboru izvolijo kinološkega referenta, ki pa ne ve, kakšne so njegove dolžnosti in je njegovo edino delo, da poda na občnem zboru kratko poročilo o številčnem stanju lovskih psov. Kadar število psov v družini močno

Kratkodlaki istrijanec

Narisa! Jurij Mikuletič

vali od vsakega člana, naj si nabavi lovskega psa. Niso pa pomislili na to, da tega od tistih, ki žive v najemniških stanovanjih, ni mogoče zahtevati. Prav tako je nesmiselno posiljevati s psom člane, ki so v svojih poklicih tako vpreženi, da za psa nimajo potrebne časa. In končno je brez smisla vsiljevati psa nekemu, ki za vzdrževanje, še manj pa za vodenje in šolanje nima smisla. Tako družini prav nič ne koristi, da ima na svojem seznamu 40 ali celo 50 psov, a zelo malo uporabnih. Pri praktičnem delu v lovišču številni nevedeni in nešolani psi onemogočijo še one redke uporabne pse. V vseh družinah naj bi obveljalo načelo, da bi imeli pse le tisti lovci, ki jih znajo šolati, in tisti, ki jim lahko zaupamo že šolanega in vodenega psa. Seveda družina članu ne more prepovedati, da ne bi imel psa, v svojem poslovniku pa lahko določi in prizna vodnikom za lov uporabnih psov primeren znesek za vzdrževanje psa. Vse druge člane pa, ki psov nimajo ali pa so njihovi psi za lov neuporabni oziroma jih lovci ne vodijo na lov, pa obremenijo s primernim letnim vplačilom v družinski kinološki sklad. V obeh primerih pa naj družine ne bodo malenkostne. Dobrim vodnikom, ki s psi hodijo na lov, je treba priznati res primerne zneske, kajti marljivo šolanje in vodenje psa zahtevata veliko truda, da ne govorimo o stroških prehrane, nege in zdravljenja psa. Prav tako ne gre, da bi član, ki je brez uporabnega lovskega psa, poravnal to z nekaj desetaki v korist kinol. sklada.

da. Čeprav bomo določili na prvi pogled dokaj čeden znesek nekaj sto dinarjev, bo to še vedno le majhen del tega, kar troši za lovsko uporabnega psa njegov vodnik z delom in v denarju. Ob takšni politiki se bo število lovskih psov sicer znižalo, porastlo pa bo število šolanih psov.

Družine bi v okviru svojih gospodarskih načrtov morale usmerjati tudi svojo kinologijo. V ta namen bi morale predvideti minimalno število uporabnih psov in tudi sestav trope po pasemskih skupinah, t. j. število potrebnih goničev, brak-jazbečarjev, jamarjev, ptičarjev, šarivcev in barvarjev, pač v skladu s potrebami lovišča in načini lova. Pri tem je menda odveč omenjati, da v nižinska poljska lovišča ne spadajo goniči, ptičarji pa ne v hribska lovišča. Sedaj še veljavni lovski zakon je s svojim kinološkim določilom žal ostal na pol poti. Prav bi bilo, da bi postavil še zakonito zahtevo po določenem številu psov v lovišču, ki bi bili izšolani za delo po strelu. V loviščih nam manjka predvsem izšolanih krvosledcev. Izkušnje kažejo, da bi nekoliko zakonske ostrine ne škodovalo, da bi se nezainteresirane lovske organizacije zganile. V nasprotnem primeru pa bi bilo treba takšnim prikritim mrharjem odvzeti lovišče.

Eden glavnih pogojev za izvežbanost psov je možnost, da vodniki svoje pse lahko vodijo v lovišču in jih uvajajo v lov. Dosedanja določila v družinskih poslovniki so zelo skopa. Navadno določajo za šolanje psov del lovišča, v katerem ni kaj prida divjadi. Zanimivo je, da se večina družin ne odpove rednemu lovu v tem predelu in tako ostane za vodnike še manj možnosti uvesti psa v lov. Družine so večkrat tudi zelo skope pri dodelitvi odstrela vodnikom ter ga močno omejujejo po količini ter z raznimi določili o obveznem spremstvu ipd. Če želimo imeti v lovišču dobre lovske pse, moramo

vodnikom omogočiti pogostno vodenje v lovišču in v ta namen izločiti primerne predele, ki so na voljo samo vodnikom lovskih psov, ki v teh predelih za šolanje psov v lovni dobi tudi lovijo. Zmotno pa je mnenje, da so takšni predeli potrebni samo vodnikom mladih psov. Tudi vodniki zrelih, v lov že vpeljanih psov naj imajo možnost tukaj pse vežbati in jih držati v dobri kondiciji ter v ta namen odstreliti določeno število male divjadi. Prav pri tem poglavju se bodo družine soočile z nasprotovanjem lovskih egoistov, ki bodo proti takšnim določilom v poslovniku ter bodo to utemeljevali z raznimi gojitvenimi razlogi. Vendar zapomnimo si, šolan in dobro voden pes v lovišču ne dela škode! Uporabnost psa, predvsem tista po strelu, pa daleč odtehta vrednost odstrela, ki ga nudimo vodniku. Problem nastane takrat, kadar se posamezni člani ukvarjajo s šolanjem psov za prodajo. Te dejavnosti nikakor ne gre zavirati, če gredo izšolani psi nato v domača lovišča. V tem primeru naj bi vodniki plačali v gojitveni sklad primeren prispevek za uporabo lovišča. Pri šolanju psov za prodajo inozemskim lovcom pa ni treba, da bi bile lovske družine obzirne. Tako kot prodajalci psov od inozemskih kupcev zahtevajo za naše razmere visoke kupnine, lahko tudi družina, ki nudi lovišče, zahteva visoko odškodnino za uporabo lovišča. Navada, da lovske družine kupujejo pse in jih delijo med člane, je zelo pogostna. Družinski izdatek v ta namen je popolnoma zgrešen in ni iz trte zvita trditev, da so družinski psi in družinske puške največji reveži. Trdim, da si lovec, ki ima interes za psa, tega kupi sam, prav tako kakor puško. Vsi, ki dobe podarjene, jih v večini primerov slabo vzredijo in vodijo, neodgovorno z njimi ravna in imajo pač do njih takšen odnos kakor nasploh ljudje do stvari, ki jo dobe zastonj in brez

Lovec, gonjač in gonič naj se učijo od mladega!

Foto Fr. Gyuran

truda ali celo vsiljeno. Pravilno bi bilo, da bi družine tistim članom, ki nimajo dovolj sredstev in si želijo nabaviti psa, dale posojilo. Finančno pomoč za vzdrževanje psa pa naj bi prejel vodnik šele takrat, ko bi psa izšolal in se z njim udeleževal lovov oziroma bi pes koristil lovišču. Zanimivo bi bilo izračunati, koliko denarja so družine porabile za nakup psov, ki so nato brez koristi tako ali drugače propadli. Mislim, da bi ta znesek šel v težke stare milijone.

V večini lovskih družin ni sistematičnega kinološkega dela, ki bi ga moral voditi kinološki referent. To naj ne bi bil slučajno izbran član, ampak eden najbolj izkušenih kinologov, ki jih premore družina. Njegovo delo je pestro in zahtevno ter obsega predvsem:

- sestavljanje kinološkega načrta lovske družine s podatki o potrebnem številu lovsko uporabnih psov raznih vrst in psov za delo po strelu;

- pomoč in strokovni nasveti članom pri nabavi, zreji, šolanju in vodenju psov;

- vodenje evidence o pasemskih lovskih psih v družini;

- skrb za udeležbo vodnikov in lovcev pripravnikov na kinoloških prireditvah;

- skrb za redno zaščitno cepljenje lovskih psov proti pasji kugi in redno letno cepljenje proti steklini.

Marsikje kinološki referenti niso kos svojemu delu. Zato je dolžnost področnih lovskih zvez, da jih usposablja s strokovnimi tečaji. Kinološki referent v družini bi moral biti glavni pobudnik kinološkega dela v lovišču, ne pa peto kolo upravnega odbora LD.

Vzporedno s kinološkim dogajanjem v lovskih družinah naj omenim tudi kinologijo v gojitvenih loviščih. V državah z lovsko tradicijo so poklicni lovci jedro vodnikov psov barvarjev. Med našimi poklicnimi lovci poznamo sicer nekatere odlične vodnike, ki ne manjkajo na nobeni vidni kinološki prireditvi ter so tudi v lovišču s svojimi psi vedno na mestu. Žal pa jih je tudi precej, ki nimajo psa ali pa ga ne znajo izšolati. Še slabše je tam, kjer predpostavljeni nima smisla za šolanega psa. Tako se zgodi, da v takšnem lovišču v času jelenjega ruka zastrelijo več jelenov, ki jih nihče ne poišče iz enostavnega razloga, ker v lovišču ni niti enega izšolanega barvarja.

Poklicni lovec ima največ možnosti za šolanje psa, seveda pa to pomeni dodatno obremenitev v že tako naporni službi. Poklicni lovec, ki je veliko v lovišču in prenočuje v lovskih kočah, mora poleg prehrane zase skrbeti še za psa, kar je precejšnja skrb in obremenitev. Tudi praktično delo s krvosledcem, ko te kličejo na vse strani iskat obstreljeno divjad, je napor brez primere. Ni čudno, da se mu manj prizadevni raje izognejo s tem, da nimajo psa. Uprave lovišč bi vse to morale upoštevati in vodnikom uporabnih lovskih psov plačevati primeren mesečni prispevek za psa, poleg tega pa še izdatno nagraditi vsako uspešno delo po krvnem sledu. Gotovo bo tudi med poklicnimi lovci treba pričeti s sistematičnim kinološkim delom, ki je bilo do sedaj v veliki meri zanemarjeno.

Po sprejemu novega lovskega zakona bomo morali temeljito pretestiti naše družinske poslovniške. Vprašanje lovske kinologije je tako tesno povezano z lovom in gospodarjenjem z divjadjo, da ga sigurno ne bomo mogli odpraviti z nekaj neživiljenjskimi določili, ampak ga bo treba obravnavati resno in z vso strokovnostjo.

Iz zgodovine lova pod Triglavom

Dr. Anton Svetina

Revolucionarno leto 1848, je prineslo tudi v lovskem pogledu daljnosežne spremembe. Do tega leta so smele izvrševati lov le osebe, ki so spadale med višje sloje prebivalstva, to so plemstvo, duhovščina ter državno in deželno višje uradništvo. Cesar Jožef II. je v paragrafu 8 lovskega patenta z dne 28. februarja 1786 uzakonil celo predpis, da je osebam meščanskega in kmečkega stanu prepovedano izvrševati lov. Nova zakonodaja pa je vse te predpise temeljito spremenila. Že s cesarskim patentom od 7. oktobra 1848 je bila občinam podeljena pravica do lova na njihovem območju. Dne 7. marca 1849 pa je cesar izdal patent, tako imenovani lovski patent, s katerim je bilo urejeno izvrševanje lovske pravice. Glavni predpisi tega patenta so bili:

1. Lovska pravica na tujih zemljiščih je odpravljena.
2. Lovska tlaka in druge storitve v lovske namene so odpravljene brez plačila odškodnine.

3. Lovska pravica v ograjenih loviščih (oborah) ostane v veljavi v istem obsegu, kakor so jo izvrševali do sedaj, neglede na to, ali so zemljišča v njih last imetnika lova ali drugih oseb.

4. Vsakemu lastniku strnjenega zemljišča v obsegu najmanj 200 oralov* je dovoljeno loviti na tem njegovem zemljišču.

5. Na vseh drugih, v mejah občine ležečih zemljiščih, razen na navedenih pod 3 in 4, se odkazuje od dneva veljavnosti tega patenta dalje lov določeni občini.

6. Občina je dolžna, da odda njej odkazano lovišče **nedeljeno** (podčrtal A. S.) v zakup ali ga da v upravljanje posebej najetim strokovnjakom (lovcem).

7. Čisti letni izkupiček mora občina na koncu zakupnega leta razdeliti med lastnike zemljišč po velikosti njihovih parcel.

8. Občina, ki bi drugače ravnala, kakor je predpisano pod 6, zapade kazni 200 goldinarjev. Nadzor-

* 1 avstrijski oral ali joh = 5764 m²

Za boljše razumevanje družbenopolitičnih, gospodarskih, socialnih in tudi lovskih razmer v času od leta 1848 do 1870, ki ga opisujemo, so tudi važni **podatki o rodbinah Zois in Ruard:**

Leta 1769 se pojavi v Bohinju **rodbina Zoisov**. Prvi je bil Michelangelo Zois. Kot spreten trgovec je združil v svojih rokah skoraj ves izvoz železa in železnih izdelkov pretežnega dela slovenskih fužin v Italijo. Leta 1739 je dobil plemiški naslov, leta 1760 pa si je kupil baronsko čast. V rudarske knjige je vpisan 3. dec. 1770 kot baron Zois von Edelstein. V naslednjih desetletjih se je v rokah rodbine Zoisov združila obsežna rudarska in fužinarska posest v bohinjskem in javorniškem območju, ki je trajala okoli 100 let.

Za Zoisove obrate je bilo rezerviranih 28773 ha gozdov, Zois sam pa je bil lastnik 3152 ha gozdov. Leta 1855 je bilo v bohinjskih železarskih obratih zaposlenih 432 delavcev, od teh okrog 200 v gozdovih pri sečnji lesa, napravljanju drv in kuhanju oglja.

Michelangelov sin Žiga Zois se je rodil pred 228 leti, 23. 11. 1747. Leta 1774 ga je oče določil za glavnega dediča in še istega leta je prevzel žičarno in žebliarno v Bistrici in Stari Fužini. Čez 15 let ga je, starega 42 let, bolezen za 30 let, to je do smrti, priklenila na bolniški stol.

Oče Michelangelo Zois se je umaknil v začetku 18. stoletja iz Benetk in prišel prek Trsta v Ljubljano. Predniki tega rodu, z rodbinskim imenom Mil-lebois, so se menda iz Švice preselili v Bergamo in se tam preimenovali v Zois, kar naj bi pomenilo dragulj. Žiga je bil najstarejši sin druge Michelangelove žene, Ivane Katarine Kapus iz Kamne gorice. Bila je Slovenka, ki je vplivala na Žigo, da je materin slovenski jezik tako vzljubil, da se je kljub poslovnosti ves posvetil tudi slovenskemu narodnostnemu prerodu. Bil je velik znanstvenik, znanstveni usmerjevalec in mecen. Od znanih mož iz slovenske kulturne zgodovine, ki so se 30 let zbirali v Zoisovem literarnem naprednem krožku, je omeniti zlasti Kumerdeja, Japlja, Vodnika, Kopitarja in Linharta.

Žigo Zoisja je zadelo doba reforme Jožefa II. Po treznem premisleku se je odločil, da uveljavi za bohinjske obrate nov rudarski red. To je izredno važen dokument z datumom 15. septembra 1788, ki kaže na tedanje odnose med gospodarjem in delavcem.

Francoska okupacija naših krajev je prizadejala Zoisu občuten gospodarski udarec. Prva zasedba je trajala od 1. 4. do 8. 5. 1797, v drugo pa je trajala francoska uprava »Ilirskih pro-

Zahodna stran Jelovice se končuje z Babjim zobom

Foto Fr. Cvenkel

Bled sredi 19. stoletja

Narisal Matevž Langus, rojen leta 1792 v Kamni gorici, umrl leta 1855 v Ljubljani

vinc» od 20. 5. 1809 do 5. 10. 1813. Trgovina je v času francoske okupacije zastala, vir dohodkov pri podjetjih je prenehal, zamenjan je bil denar in vpeljana je bila obvezna vojaška služba. Kranjska dežela je morala plačati ogromno vojno kontribucijo, blizu 18 milijonov francoskih frankov. Zaradi rekrutacije osmih Zoisovih delavcev se je umaknilo in porazgubilo v skrivališča, deloma v gozdove, veliko fužinarskih delavcev pa tudi sekačev in oglarjev. Žiga Zois je prišel v velike finančne težave in 20. 9. 1812 je odpustil skoraj vse delavce.

Povsem izčrpan in obupan nad usodo svojega velepodjetja je vse svoje imetje prepisal na svojega nečaka Karla Zoisa. Ta se je poročil z grofico Serafino Aichelburg in leta 1819 prevzel družinsko premoženje Zoisov. Njegov stric Žiga je umrl takoj po izročitvi premoženja, 10. 11. 1819, star 72 let. Bil je velik gospodarstvenik, kulturnik in učenjak ter kot tak na Kranjskem najpomembnejši mož svoje dobe.

Njegov nečak Karl Zois se je z vso vnemo lotil obnavljanja trgovskih stikov. Toda konkurenci zahodne Evrope in brezbriznosti avstrijske administracije ni bil kos. Njegova nenadna smrt je spravila v ospredje zelo sposobno in podjetno vdovo Serafino. Pri izvajanju svojih načrtov za sana-

stvo nad izvajanjem teh predpisov imajo upravna oblastva.

9. Zadnja dva paragrafa tega patenta vsebujeta predpise o plačevanju odškodnine za lovske škode.

V zvezi z lovskim patentom je ministrstvo za notranje zadeve na Dunaju izdalo uredbo s pojasnili za izvrševanje lovske pravice. V prvi uredbi, od 31. julija 1849, so bila med drugim navodila lastnikom lastnih lovišč z več kot 200 orali površine, ter pojasnila o lovskih čuvajih, ki jih morajo najemati občine ali imetniki lastnih lovišč.

V drugi uredbi, od 10. septembra 1849, pa je bilo podrobneje razloženo, kaj je razumeti pod pojmom občina. V tej uredbi je bilo tudi povedano, da je v smislu državne ustave in novega lovskega patenta razveljavljen paragraf 8 cesarskega patenta od 28. februarja 1786, ki je kmetom in meščanom prepovedal izvrševanje lova. Tudi te predpise nadzorujejo upravna oblastva.

Kako so avstrijska upravna oblastva to nadzorstveno pravico pristransko izvrševala, pa nam pokažejo razni primeri oddajanja občinskih lovišč v zakup.

Predmet naše razprave so lovske razmere v letih od 1849 do 1870, na območju med obema Savama, med Savo Bohinjko in Savo Dolinko, do njunega sotočja južno od Bleda. Največji zemljiški lastnik na tem območju je bilo blejsko gospostvo. Grad in gospostvo Bled ter proštijo imetje na Blejskem otoku (Inselwerth) so rimsko-nemški cesarji Henrik II., Henrik III. in Henrik IV. v letih od 1000 do 1050 podarili škofu in škofijskemu stolnemu kapitlju iz Briksna, za izkazano zvestobo med bojem rimsko-nemških cesarjev proti papeštvu.

V letih od 1803 do 1839 sta bila grad in gospostvo Bled v državni upravi. Leta 1839 je država vrnila grad in gospostvo Bled briksen-skemu škofu. S kupno pogodbo od 16. junija 1858 pa je briksen-

ska škofija prodala grad in gosposčino Bled lastniku železarne Sava na Jesenicah Viktorju Ruardu, za 150 000 goldinarjev, ko sta za prodajo izdala predhodno dovoljenje cesar in papež.

V last blejskega gospostva je spadalo tudi vse Blejsko jezero z Blejskim otokom ter obširni gozdni kompleksi Mežaklje, Pokljuke, Krme in Jelovice. Ti gozdovi so se nahajali v krajevnih občinah Bled, Zgornje Gorje, Srednja vas in Bohinjska Bistrica. Gozdna zemljišča, ki so obsegala več ko 200 oralov strnjenega gozda in za katera je gozdna uprava blejskega gospostva uveljavljala pravico do lastnega lova, so se nahajala v več katastrskih občinah (glej tabelo).

Gozdna zemljišča blejskega gospostva v katastrskih občinah	Površina	
	orali	klaftre
Bled in Želeče	406	258
Bohinjska Bela	3 298	1452
Spodnje Gorje	2 109	850
Višelnica	1 722	748
Zgornje Gorje	12 080	49
Češnjica	2 406	1223
Srednja vas	2 624	1052
Gorjuše	921	1351
Nomenj	744	872
Savica	3 861	1420
Studor	12 190	530

Skupna površina vseh gozdnih zemljišč blejskega gospostva je bila 42 360 oralov 298 klafter. Ker je bil avstrijski oral 0,5764 ha in ker je bil 1 oral 1600 klafter, je znašala površina gozdnih zemljišč gospostva Bled okoli 24 000 ha.

Blejsko gospostvo je imelo potemtako v enajstih obsežnih gozdnih kompleksih pravico do lastnega lova. V času, ki ga opisujemo, pa so bili vsi gozdovi blejskega go-

spostva pod sekvestrom, to se pravi, da gozdna uprava blejskega gospostva ni smela brez pristanka državnega sekvestracijskega urada, s sedežem v Kranjski gori, sama razpolagati s svojim lesnim bogastvom. Iz tega razloga je na nekaterih področjih blejskega gospostva izvrševala lov sekvestracijske uprave sama. Tudi občine so si lastile pravico, da so na dražbah občinskih lovišč oddajale v zakup tudi tiste predele v svojem okolišu, kjer naj bi sicer imelo gospostvo Bled pravico do lastnega lova. To je dovedlo do dolgoletnih sporov med županstvi občin in zakupniki občinskih lovišč na eni strani in med upravo blejskega gospostva na drugi strani, kar je bilo v škodo lovu samemu, kakor bomo videli.

Že 20. junija 1851 je vložil upravitelj gozdne uprave biksenskega gospostva na Bledu Ulrich na upravno oblastvo v Radovljici pritožbo, da so župani občin Bled, Zgornje Gorje, Srednja vas in Bohinjska Bistrica oddali graščinska lovišča raznim strankam v zakup in da si hočejo na ta način prilastiti zemljišča, ki so last blejskega gospostva. Blejski župan Mušan je oddal v zakup celo lov na Blejskem jezeru in okoli Blejskega gradu. Okrajno glavarstvo v Radovljici je to pritožbo zavrnilo.

Občani katastrskih občin pa so oddajali brez pristanka županstev dele svojih katastrskih občin v lovski zakup. Dne 5. junija 1853 se pritoži župan občine Zgornje Gorje V. Jan na okrajno glavarstvo v Radovljici, da so posamezne katastrske občine oddale na svojem teritoriju lov v zakup brez pristanka občinskega predstojništva. V pritožbi navaja: Prebivalci katastralne občine Zasip so s pogodbo od 2. junija 1850 dali lov v svojih travniških in gozdnih predelih Zgornje in Spodnje Krme in v občinskem gozdu Podhom, v izmeri okoli 2082 oralov, v zakup za šest let, od 29. avgusta 1850 dalje, že-

cijo in preusmeritev proizvodnje v Bohinju je imela veliko težav. Doživela je gospodarske reforme leta 1848, zlasti ukinitve fevdalizma. Leta 1852 je izšel avstrijski gozdni zakon (ki je bil v veljavi še v bivši Jugoslaviji do leta 1929) in leta 1853 državni zakon za odvezo in ureditev gozdnih služnosti. Vse to je povzročilo neredno in zlasti dražjo proizvodnjo oglja v gorenjskih gozdovih. Zaradi velikih stroškov za transport blaga – surovin, oglja, hrane idr. – ni bilo mogoče zdržati konkurence s podjetji na zahodu, kjer so že bile železnice.

Po 14 letih dobrega vodstva je Serafina Zois umrla. Z dediščino je sedem njenih naslednikov gospodarilo od leta 1851 dalje. Na zunaj je podjetje zastopal baron Michelangelo Zois, ki je kot predsednik upravnega odbora Kranjske industrijske družbe 21. 1. 1870 podpisal kupoprodajno pogodbo in tako hkrati oddal in prevzel vso premičnino in nepremičnino Zoisov v korist Kranjske industrijske družbe – za 350 tisoč avstrijskih goldinarjev. Tako je bila pri kraju slava baronov Zoisov kot gospodarstvenikov na Gorenjskem.

Rodbina Ruard je bila fužinarska in podjetniška. Izhajala je iz Belgije (Louvain). Ena njena veja se je v začetku 18. stoletja preselila na Dunaj in tam ustanovila veliko trgovsko podjetje, ki pa ni posebno uspevalo. Zato se je Valentin Ruard, rojen leta 1713, posvetil industriji. Leta 1766 je odkupil od tržaških trgovcev Brentana in Venina železarno na Savi pri Jesenicah z vso rudarsko posestjo, gozdovi in graščino. L. 1775 je kupil od Michelangela Zois železarno na Pasjeku, v Mojstrani in Radovni. Obnovil je fužinske naprave, dvignil proizvodnjo ter razširil gozdno posest v triglavskem pogorju, v Karavankah in gor. Savski dolini. Z Žigo Zoisom je imel spore zaradi rudokopnih področij v Karavankah. Po dragih pravnih stah se tekmeča sporazumela in leta 1782 dala izdelati rudarske zemljevide in točno razmejila področja.

Njegov sin Leopold je 1789 prevzel vso očetovo posest. Ko je spoznal važnost premoga za razvoj industrije, je 1795 zaprosil za podelitev rudarskih pravic na področju Gmbrškega gospostva pri Zagorju. L. 1798 je z rudarskim sodnikom Gussmanom napravil prve uspešne poskuse o uporabnosti premoga v železarnah. Toda produkcija železa in premoga je močno nazadovala zaradi predragih prevoznih stroškov, gospodarjenja z oskrbniki in napoleonskih vojn. Za francoske okupacije se je Leopold

Kadar zapade veliko snega in pritisne mraz

Foto J. Markizeti

usmeril frankofilsko in je kot jeseniški maire (župan) 6. septembra 1813 vodil dva bataljona franc. gardnih lovcev čez Karavanke v Medji dol Avstrijem za hrbet.

Sin Viktor, rojen leta 1814, je močno razširil posest Ruardov. Poročil se je s Tržičanko Ano Atzl. Leta 1840 je prodal zagorsko-litijsko posest tastu Atzlu, ki je tam z udeležbo tirolskega kapitala ustanovil akcijsko družbo.

Viktor je produkcijo svojih fužin, s 500 delavci, izvažal v Trst, Italijo, Francijo, Španijo in celo v Turčijo. Leta 1858 je kupil od briksenske škofije blejsko veleposestvo (grad, jezero, gozdove). Toda vzdrževanje številne družine, vajene lahkoživega življenja, konkurenca in dolgovi so ga prisilili, da je l. 1871 prodal svoja podjetja Kranjski industrijski družbi in svojo blejsko posest l. 1882 dunajskemu trgovcu Muhru. Sicer pa je bil Viktor Ruard človekoljub: skrbel je za reveže, vzdrževal bolnišnico za vojake, ustanovil šolo itd. Bil je klient odvetnika dr. Franceta Prešerna in je prispeval za pesnikov nagrobnik. Viktor je imel samo žensko potomstvo, tako da je z njim rod Ruardov na Slovenskem izumrl.

lezarni Javornik za letno zakupnino 47 goldinarjev. To zakupnino obdržijo občani katastralne občine Zasip zase kljub temu, da imajo v Krmi servitutno pravico sekanja lesa tudi prebivalci katastralnih občin Podhom, Blejska Dobrava, Spodnje Gorje, Višelnica, Zgornje Gorje in Poljšica. Občani kat. občine Zasip pa imajo v Krmi in Podhomu poleg pravice sečnje lesa tudi pravico do skupne paše. Prav tako sta katastralni občini Spodnje in Zgornje Gorje dali del Mežaklje, planino Višelnico ter glavni gozd Pokljuko brez zakupne pogodbe v lovski zakup Antonu Poklukarju, kljub temu da imajo prebivalci vseh navedenih šestih katastrskih občin v teh predelih servitutno pravico sekati les in skupno pašo. Katastrska občina Višelnica pa je dala železarni Sava v zakup lov v tistem delu Mežaklje, ki leži proti Radovni, kljub

temu, da ima tam katastralna občina Zgornje Gorje iste servitutne pravice. V gozdu Radovna pa sta vzela od katastralne občine Višelnica v zakup lov Martin Pristov, v delu, ki se imenuje V Gaberju, in Martin Ferčej v tistem delu, ki ga imenujejo V Vrh. Župan Jan predlaga okrajnemu glavarstvu, naj bi bilo pri dražbi občinskega lovišča, ki bo 10. junija, oddano vse občinsko zemljišče v zakup, zakupnina pa naj se razdeli med posamezne katastralne občine po njihovih pravicah sečnje lesa in skupne paše.

Ti zakupi posameznih delov občinskih lovišč so potem res izgubili veljavo, ko je okrajno glavarstvo v Radovljici razpisalo javno dražbo lovišč krajevnih občin Zgornje Gorje, Srednja vas in Bled. Dne 10. junija 1853 je bila dražba lovišča Zgornje Gorje, ki je obstajalo iz sedmih katastrskih občin,

Na straži

Foto J. Lavtižar

za zakupno dobo 5 let, od 1. julija 1853 dalje. Izključna cena je bila 100 goldinarjev. Dražbe sta se udeležila le dva interesenta, Alfonz baron Zojs, lastnik železarne Javornik, in Viktor Ruard, lastnik železarne Sava na Jesenicah. Baron Zojs je ponudil 30 goldinarjev zakupnine, Ruard je povišal na 32 goldinarjev, a je lov izdražil Zojs za letno zakupnino 33 goldinarjev. Istega dne je bila dražba lovišča občine Srednja vas, za pet let, od 1. julija 1853 dalje. Izključna cena je bila 35 goldinarjev 30 krajcarjev. Edini interesent je bil Alfonz baron Zojs, ki je ponudil 15 goldinarjev letne zakupnine in za ta znesek tudi dobil lovišče.

Dan pozneje, 11. junija 1853, je bila dražba lovišča občine Bled, za dobo petih let, od 1. julija 1853 dalje. Izključna cena je bila 36 goldinarjev. Dražbe so se udeležili Ferdinand Homan iz Radovljice ter kmeta Blaž Švegel iz Želeč in Klemen Šarl s Kupljenika. Ferdinand Homan je ponudil 10 goldinarjev zakupnine, a je lov izdražil Blaž Švegel za letno zakupnino 15 goldinarjev. Okrajno glavarstvo v Radovljici pa je to dražbo razveljavilo in je županstvu občine Bled naročilo, naj poskusi dobiti drugega zakupnika, ki ni kmečkega stanu. Dne 10. avgusta 1853 poroča županstvo občine

Bled okrajnemu uradu v Radovljici, da je pripravljen prevzeti občinsko lovišče v zakup na Bledu stanujoči stotnik avstrijske vojske Latscher za letno zakupnino 15 goldinarjev. Okrajno glavarstvo Radovljica je 17. avgusta 1833 ta zakup potrdilo. Latscher pa je prihodnje leto prostovoljno odstopil od zakupa tega lovišča in 1. julija 1854 je lov prevzel, do izida zakupne pogodbe v letu 1858, Alfonz baron Zojs. Tako je imel baron Zojs v zakupu lovišča vseh treh občin Bled, Zgornje Gorje in Srednja vas, medtem ko je lovišče Bohinjska Bistrica imel v zakupu tamkajšnji župnik Janez Kovačič. Dne 3. novembra 1856 je gozdna uprava briksenskega gospostva na Bledu vložila na okrajni urad v Radovljici prijavo, da je lastnik $\frac{1}{3}$ kmetije Janez Böhm, vulgo Žesel, ustrelil na Blejskem jezeru divjo raco. Pri dejanju ga je zalotil graščinski lovski paznik Gašperšič. V prijavi gozdna uprava navaja, da je vse Blejsko jezero v lasti blejskega gospostva in da se lovske tatvine na jezeru stalno ponavljajo. Zato gozdna uprava prosi, naj bo Böhm kaznovan. Okrajno sodišče v Radovljici je razpisalo zoper Janeza Böhma kazensko obravnavo za 4. marec 1857. Na obravnavi je bil Janez Böhm oproščen obtožbe lovske tatvine.

V razlogih oprostilne sodbe navedenega sodišča, da si baron Zojs priplašča kot zakupnik občinskega lova na Blejskem jezeru in da je Zojs prejšnje leto to pravico brez kakršnihkoli motenj izvrševal, zato je imel Janez Böhm kot naročeni lovec barona Zoisa pravico do odstrela divje race. Gozdna uprava je zoper to oprostilno sodbo dne 11. marca 1857 vložila pritožbo, kateri je okrajno sodišče v Radovljici ugodilo v toliko, da je zoper Janeza Böhma odredilo obnovo kazenskega postopka in razpisalo ponovno kazensko obravnavo za 15. april. Sodišče je pozvalo gozdno upravo blejskega gospostva, naj prinese na obravnavo dokaz, da ima gospostvo Bled pravico do lova na Blejskem jezeru. Gozdna uprava takega dokaza ni mogla predložiti, ker še ni bila izdana formalna odločba o njeni pravici do lastnih lovišč, zaradi česar tudi tej pritožbi ni bilo ugodeno.

Dne 17. februarja 1858 je Alfonz baron Zojs prosil za podaljšanje lovozakupne pogodbe občine Bled za nadaljnjih šest let brez razpisa javne dražbe. Okrajni urad v Radovljici je tej prošnji ugodil in podaljšal Zoisu zakup za tri leta, do 30. junija 1861. Prav tako sta bila baronu Zoisu podaljšana zakupa občinskih lovišč Zgornje Gorje in Srednja vas za tri leta. Tudi župnik Janez Kovačič je obdržal lovišče Bohinjska Bistrica v zakupu za nadaljnja tri leta. Zakaj je baron Zojs prosil toliko časa pred iztekom zakupne pogodbe, t. j. pred 1. julijem 1858, za podaljšanje zakupa teh občinskih lovišč? Verjetno mu je prišlo na uho, da se lastnik železarne Sava na Jesenicah Viktor Ruard pogaja z briksensko škofijo za nakup gradu in gospostva Bled in da bo takoj uveljavljal pravico do lastnih lovišč na obširnih področjih tega gospostva.

(Konec prihodnjic)

Do kdaj bomo lovci tako neenotno oblečeni?

Jule Vobič

Glasiło Lovske zveze Slovenije Lovcevec je objavilo na zadnji strani treh številčk tega letnika reklamni oglas tovarne volnenih izdelkov BAČA iz Podbrda. V reklamni je zapisano, da so lovci, zaposleni v tej delovni organizaciji, dali pobudo za izdelavo izredno fine tkanine iz 100 % čiste avstralske runske volne za lovske kroje, da so se glede barve in kvalitete ravnali po željah večine lovcev in da je upravni odbor LZS na svoji seji 28. 6. 1975 potrdil to blago kot primerno za slovenski lovski kraj.

Brez dvoma, da smo lovci hvaležni vsakomur, ki kakorkoli pripomore k izboljšanju v lovski organizaciji, pa čeravno je v tem primeru prispevek le k zunanjemu videzu slovenskega lovca. Menim, da lahko v imenu številnih lovcev izrazim zahvalo tovarišem iz tovarne volnenih izdelkov BAČA za to njihovo pobudo.

Prav ta reklama me je privedla k razmišljanju, kaj smo slovenski lovci naredili v 30 letih po vojni za izboljšanje našega (zunanjega) videza. Ali smo že razmišljali o tem, da bi se 16 000 slovenskih lovcev kdaj lahko tudi pojavilo na javnih prireditvah? Kaj smo storili v lovske družinah, da bi lovci – s puškami ali brez njih – v enotnih lovske krojih lahko nastopili tudi na paradi, mimohodu, skupaj z vojaki JLA, miličniki, gasilci itd.?

Za kaj torej gre?

V prejšnjem letu sem bil priča trem različnim družbenopolitičnim manifestacijam, kjer so nastopili tudi lovci. Mene in tudi druge očividce je pri tem neprijetno zbadlo v oči, kako neenotno oblečeni so bili lovci v paradah skupaj z drugimi udeleženci.

V nedeljo, 29. 6. 1975, je slavila svoj vsakoletni praznik Krajevna skupnost Žirovnica na Gorenjskem, na katere območju ima lovišče LD Stol-Žirovnica. Na programu je bila tudi žalna svečanost pri spomeniku talcev, ki so jih Nemci po-

strelili pri železniškem mostu v vasi Moste. Organizatorji so se odločili za sprevod, ki je krenil s cestnega križišča v Žirovnici do spomenika. V sprevodu so bili poleg vaščanov, vojakov tamkajšnje mejne enote in gasilcev tudi uniformirani lovci. Toda kako uniformirani! Če so gasilci, vsi v lepih in enakih krojih popestrili sprevod, ga lovci gotovo niso! Zato, ker nista bila niti dva lovca enako oblečena, da ne govorim o nekaterih tako ponošenih krojih, ki sploh niso za v javnost.

Še bolj neenotno so bili lovci oblečeni pri paradi na Dan borca, 4. 7. 1975, v Begunjah. Tu je bila vsegorenska proslava 30. obletnice osvoboditve. V mimohodu iz središča Begunj do ca. 1,5 km oddaljenega prireditvenega prostora so korakali vojaki JLA, pripadniki teritorialnih enot, bivši borci Kokrškega odreda, gasilci, taborniki, lovci in drugi občani. Predvideno je bilo, da bodo nastopili lovci z vse Gorenjske, vendar jih je zaradi slabega obveščanja prišlo le manjše število. Tudi v tem sprevodu nista bila dva lovca enako oblečena in nekateri so bili celo brez klobuka. Take sprevode oziroma parade fotografirajo razni ljudje, med njimi tudi tujci. Lahko si mislimo, kakšen vtis dobe potem še tisti, ki gledajo npr. barvne slike takih »krojev«.

Dne 14. 9. 1975 sem prisostvoval razvitju prapora LD Radenci v Pomurju. Dopoldanska prireditev z razvitjem prapora je bila za očividce brezhibna, kakor tudi popoldansko streljanje na umetne golobe in lovska veselica. Navzočih je bilo večje število uniformiranih, večinoma pomurskih in štajerskih lovcev. Takoj sem opazil, da so pomurski in štajerski lovci lepše in enotneje oblečeni kakor gorenjski. Toda tudi v Radencih je bila opazna razlika. Če sta bila dva lovca v enakih oblekah, sta pa imela klobuk različnih barv, a če sta ime-

Naš lovski kraj

la enaka klobuka, sta bila v srajcah različnih barv ali pa z različnimi kravata.

Tega ne pišem zato, da bi kakorkoli kritiziral slovensko lovsko organizacijo. Toda spričo vloge, ki jo vse bolj dobiva slovensko lovstvo v naši javnosti, je treba reči še kako besedo o zunanjem videzu slovenskega lovca. Če že razvijamo in nosimo lovske prapore, če se gremo organizacijo, ki ima svoj lovski kraj, odlikovanja itd., potem bi bilo treba sprejeti še kak sklep. Naša organizacijska čvrstost naj bi se odražala tudi na zunaj, v naših nastopih, skupaj z uniformiranimi člani drugih naših organizacij.

Čvrsteje bi bilo treba ne samo priporočiti, ampak določiti enotno barvo in kvaliteto blaga za slovenski lovski kraj. V Lovcu, št. 5-1975, na strani 137, namreč bomo, da je upravni odbor LZS na že omenjeni seji dopolnil sklep o slovenskem lovske kroju iz leta 1953 s tem, da je kraj lahko rjave ali zelene barve. Prej predpisana barva je bila namreč jelenje rjava, kakor preberemo lahko npr. v Slo-

venskem lovskem priročniku 1974, na strani 515. Menim, da omenjeni sklep sedaj vodi v še večjo razliko lovskih krojev. Zato predlagam upravnemu odboru LZS, da sprejme sklep, naj bosta barva in kvaliteta blaga iz Bače ne samo primerni, ampak edini za naše lovske kroje.

Sam kraj kot tak pa naj bi ostal, kakor je že vseskozi predpisan in opisan v Slovenskem lovskem priročniku. Naj ne bodo dovoljeni ekstravagantno zeleni zavihki in našivi, prav tako tudi ne muhavost mode, kakor so npr. spodaj široke hlačnice. Če mornarji nosijo takšne hlače, ni treba da jih prvi izmed uniformiranih posnemamo lovci! Če bo pa takšne hlače kdaj nosila pešadija in npr. gasilci, potem seveda ne bi nasprotoval, da tudi lovci odštejemo nekaj dinarjev več za širše hlačnice. Vendar ne samo nekateri, ampak vsi! Beseda uniforma pomeni namreč za vse enako obleko!

Nadalje je treba tudi določiti enot-

no barvo in obliko lovskega klobuka. Navodilo o klobuku v Slov. lovskem priročniku je preveč široko, odprto, medtem ko je o srajci in kravati v redu in naj bi bilo za lovce obvezno.

Zastavlja se tudi vprašanje, kakšne rokavice naj ima praporščak, ki nosi lovski prapor. Se vam ne zdi, da mu bele rokavice slabo pristojijo? Morda pa, saj imamo za slovesnostih tudi lovci belo srajco. Okusi so različni, toda tu gre za enotnost.

V lovskih vrstah je tudi vedno več članic-lovk. Menim, da se glede suknjiča zanje ne bo težko odločiti. Tak naj bi bil kakor moški, le zapenja naj se na ženski način. Nekaj je pa treba reči o krilu, srajci oziroma bluzi. In ali naj kravata odpade?

Enotni lovski kraj naj bi lovci obvezno nosili na lovskih in drugih slovesnostih ter manifestacijah, ne pa tudi na lovu, kjer pride z ozirom na vreme in način lova v poštev druga praktičnejša obleka.

Vesel sem bil tudi povabila Lovske družine Porezen-Cerkno, da z njenimi člani preživim nekaj dni v lovski koči na sedlu, ko bodo spomenik postavljali in odkrili.

Z avtomobilom smo se 14. avgusta pripeljali prek Novakov do sedla na Sašu, 1324 metrov visoko. Nekoliko strma in izdelana pot pa se zažre v pobočje in pelje naprej vse do 1622 metrov visokega vrha Porezna, kjer je poleti oskrbovana koča PD Cerkno.

Cerkljanski lovci, predsednik družine Anton Obid, gospodar Jože Kenda, tajnik Milan Golob, Janko Mlakar, Tone Razpet, Sašo Sarnavsky in drugi člani, so mi z velikim ponosom pokazali svojo lovsko kočo. Stoji le nekaj minut od ceste, tik za grebenom je skrita očem, zavarovana pred severnim vetrom, v sončni legi, na drevesni meji nad globoko, senčnato grapo. Nad kočjo so vrasli v greben italijanski bunkerji, pod kočjo pa strmo padajo pobočja Saša, Gola in travnata, delno porasla in strmo padajoča vse do Cerkna, od koder se iz zameglene doline liže megla in se plazi do zapuščenih, samotnih domačij na nasprotni strani.

Kamor seže oko, povsod so speljane steze in poti, ki krotijo strmino. Vse vodijo k vrhu gore na zahodni strani neba, kjer veter odgrinja nevarne zelene strmine sicer skalovnatoga vrha.

Vstopili smo v kočjo in si s kozarčkom žganega privezali dušo. Lovci pa so mi pripovedovali, kako so si postavljali ta, po legi edinstveni in lepo urejeni lovski dom, kakršnih je v slovenskih loviščih le malo.

Tu, v obmejnih predelih, so se Italijani v petindvajsetletni okupaciji hoteli utrditi za vse večne čase. Povsod so sledovi podzemskih karsarn, bunkerjev in bodeče žice. Vojna je pustila razdejanje in opustošila lovišče.

Takoj po vojni so domačini iz vasi pod Poreznom začeli odstranjevati bodečo žico in ruševine. Že leta

Porezen – Cerkno

Odlomki iz lovskega dnevnika – avgust 1975

Tone Svetina

Gora kot mršav konj,
bel sestradan konj,
velik mršav konj,
z ostrogami žičnih ovir.

Gora kot mršav konj,
votel Odisejev konj.
Tu pa počitek
in mir

Miha Klinar

Porezen

Na Cerkljansko me vežejo nepozabni vojni spomini. V zadnjih dveh vojnih letih sem se spoznal s hribovjem, ki obdaja slikovito kotlino, v kateri leži Cerkno – srce

partizanske republike – in se sprijateljil s prijaznimi ljudmi, ki so žrtvovali vse za svobodo.

Veliko let sem pisal Ukano. Takrat sem se vračal v mislih v te kraje. Večkrat sem jih tudi obiskal in vedno imel občutek, kot bi prišel v domači kraj. Morda zato, ker je bil mamin oče doma iz teh krajev? Rad sem ustregel želji odbora Gorenjskega vojnega področja, ki mi jo je sporočil nekdanji komisar Janko Urbanc, odbora Kosovelove brigade in cerkljanskega odbora ZB, da bi za vrh Porezna napravil spominsko skulpturo.

1949 so na vrhu gore postavili spomenik padlim, na grobu, na vrhu Porezna in odprli planinsko kočo pod vrhom. Življenje se je vrnilo. Na skalna pobočja se je spet naselil gams, povečal se je stalež srnjadi, oglasil se je ruševca in nekoliko nižje, v gozdovih Črnega vrha, divji petelin.

Kočo so cerkljanski lovci delali počasi in vztrajno, še preden je bila zgrajena cesta. Gradbeni material so nosili po dve uri daleč, na ramenih, v strmino. Na mestu, kjer je sedaj koča, je stala italijanska oficirska kasarna, ki so jo lovci porušili in zgradili novo, enonadstropno zgradbo v alpskem stilu. V pritličju je lepo urejena kuhinja s shrambo, zraven nje prostorna dnevna soba, okrašena s trofejami in predmeti iz lovskega in planšarskega življenja. V nadstropju je spalnica z desetimi ležišči in balkonom. Koča ima svoj agregat za elektriko in vodnjak.

Odprli so jo 25. avgusta 1974, s kulturnim programom mladine in pionirjev, ob veliki udeležbi lovcev iz sosednjih družin in drugih gostov. Zadel je lovski rog, zaplapolal lovski prapor in odjeknili so strelji. Cerkljanski lovci so slavili nov uspeh kolektivnega dela in tovarštva, ki je pogoj razvoju slovenske lovske misli in akcije.

Večeri v lovski koči

V dolini so ljudje, ki se ne poznajo, navadno nezaupljivi drug do drugega. Nasprotno pa v gorah kar sama odpade nevidna pregrada, ljudje se zblížajo, drug drugemu postanejo zanimivi in celo prijatelji. Morda je v tem zblíževanju ljudi velika vrednost lova, saj je povsem nasprotna odtujenosti, ki jo na tekočem traku proizvaja industrijska civilizacija.

V nekaj večerih smo si bili s cerkljanskimi lovci domači. Glavno besedo so dali sedemdesetletnemu kmetu Ignacu Lahajnarju, najstarej-

Slikovita kotlina, v kateri leži Cerkno

Foto M. Hain

šemu lovcu na Cerkljanskem, ki je klen sivolas možak. Že med vojno sem bil večkrat, kot partizan, na njegovi domačiji na Gornjih Novakih, pod Cimprovko, nad parti-zansko bolnišnico Franjo, v srcu lovišča.

Lahajnar pripoveduje in si od časa do časa zmoči grlo:

»Ja, ja, težko je bilo pod fašizmom. Ko so Italijani po letu 1934 začeli utrjevati obmejni pas, se je v teh krajih trlo vojaštva. Lovišče so uničili. Srnjad je postala tako redka, da si bil srečen, če si srnjaka videl. Na velikih pogonih so streljali kar s šibrami. Gamse so povsem pregnali, celo zajcev je bilo malo. Leta 1938 so zvotlili Porezen. S podzemskimi kavernami. Na samem vrhu je bilo tristo vojakov. Celu mi kmetje smo morali imeti posebno dovoljenje za gibanje in celo za košnjo...«

Lahajnar gre, kot marsikateri cerkljanski lovec, na zajčka najraje s

psom. Za srnjaka mu ni veliko, čeprav se mu srnjad pase okrog hiše. In lov na kune »obrajša«, posebno pa na lisico.

»Ja, ja, ko sem bil mlad... kuni nisem odnehal! Šel sem po sledu za njo, s hriba v hrib, dokler ni bila moja... Pa kaj! Saj je bila ena sama kunja koža vredna toliko kot krava! Lisica... zanjo si dobil srednje dobro obleko...«

»Lahajnar, to nam povej, kako si lovil lisice!« ga je spodbudil predsednik Obid.

»Ja, ja! Lisice, ha, na mačka in telefon...«

»Kako na mačka in telefon?!«

»Ja, ja! Na mačka... to je moj izum! In na zvonec! Precej lisic sem postrelil pri luni v snegu! In mnogo mraza užil, dokler se mi ni posvetilo v glavi za telefon...«

Pod Lahajnarjevo domačijo je grapa, po kateri teče potok, ki ga seka pot in je naravno križišče divjadi. V grapi je lisicam napravil

Na planjavah Porezna s plenom: Mlakar, Svetina, Obid, Razpet, Sarnavsky

mrhovišče. Pustil jih je, da so vse leto mirno stikale za ostanki hrane. Ko pa jim je zmrzal obelila roso na dlaki, je prišel čas za lov. Tedaj jim je Lahajnar pustil mrhovišče prazno, le mrtvega mačka – poprej ga je imel dalj časa zasutega v mivki, da je lepo dišal – je močno privezal na vejo, tako visoko, da ga je lisica lahko zgrabila, ni ga pa mogla odnesti. Od mačka pa je vodila tanka žica v njegovo kamro, do zvončka, ki mu je visel ob glavi...

Kadar so bile svetle mesečne noči, je Lahajnar ležal v postelji kar oblečen, z nabasano puško, prislonjeno k zidu. Ko je zvonček zapel, se je po zgaženi stezi v copatah, kot senca, odplazil na rob, od koder je pomolil le glavo in puško, da je pomeril lisico, ki je vsa razvneto hotela potegniti mačka z veje.

»Tudi po dve na eno noč sem ustrelil,« se je pohvalil Lahajnar, »pa jih ni zmanjkalo! Saj jih razen mene skoraj nihče ni lovil. Ja, Italijani pa so jih dobro plačali za svoje žene! Lisica je bila v modli!« »No, Lahajnar, ti, ki si glavni za lisičji lov, pa nam reši tole uganke: Kaj je dvanajst lisic in ena prasica?« ga je vprašal nekdo od lovcev.

»Tega pa ne vem! Kar ti povej!«

»No vidiš, to je cipa v lisičjem kožu!«

Družba se je zakrohotala. Na vrsto so prišle lovske šaljive. Nekdo je povedal, kako so kinologi dobili psa jazbečarja.

»Takole je bilo: sparili so krokodila in nočno omarico, ha, ha!«

Potem je nekdo povedal, kako je lovec Gosar pred leti ustrelil tik za hišo kmetu Golji domačega zajca, ki ga je zamenjal za divjega.

Ni le Lahajnar izumitelj. Tudi druge so imeli med cerkljanskimi lovci. Eden si je izmislil namesto zvonca samostrel na poteg. Tudi ta je nekaj časa pobiral lisice v neki samotni grapi, ne da bi prezebal v mrazu. Ko pa je tako ustrelil lastnega psa, je odnehal. Spomnili so se tudi tistega lovca, ki mu je srnjak odnesel puško. Mislil je, da je žival mrtva, pa je položil puško nanjo in vzel nož, da bi srnjaka iztrebil. Takrat pa se je le omamljeni srnjak dvignil in skočil.

Tudi Toneta Razpeta so obrabili, ker je namesto divjega prašiča streljal v parobek... Videl je tri, pa je pomeril največjega... Dva sta odskočila, parobek pa ga je lepo počakal...

Na lovu

Na srnjaka me je peljal gospodar družine, štiriinštiridesetletni Jože Kenda, dolgoletni bivši predsednik. Srnjaki so v tej nadmorski višini še vedno šli na pisk, sicer ne tako, kot pred tednom, toda šli so!

S Kendo sva se vzpela v goščavja pod vrhom. Med potjo pa sva se pogovarjala o lovu.

S Poreznovih višin je videti tja do Želina, Reke, Straže, onkraj doline Cerkljanski vrh, Blegoš, kamor sega 7200 hektarjev lovišča. Od 26 ustanovnih članov je družina narasla na 76. V njem so predvsem

delavci »Ete«, cerkljanski kmetje, precej partizanov, nekaj članov pa je tudi od drugod. Že pred petnajstimi leti je družina napravila korenit prelom s staro miselnostjo. Izključila je dvanajst članov, ki se niso mogli prilagoditi novim razmeram in drugačnemu pojmovanju lova. Po tem ukrepu so prenehali nejavljene strelje. Tudi streljanje s šibrami na veliko divjad, kar je bila od Italijanov posneta razvada, so opustili. S skupnim prizadevanjem so izvajali dolgoročni gojitveni načrt in stalež divjadi je zrastel. Družina je usposobila koč v kaverni na Črnem vrhu, po vsem lovišču so gradili lovske naprave, precej je bilo predavanj, strokovna lovska usposobljenost in zavest sta naglo rasli.

Uspeh ni izostal. Sedaj je v lovišču okoli 400 srnjadi, 30 gamsov, 20 velikih in 10 malih petelinov, celo stalež zajcev narašča. Najbrž zato, ker jih malo streljajo in ker so jih dvakrat vložili. Naselili so tudi 150 fazanov. Divjih prašičev cenijo na okoli 20 in še nekaj prehodnih. Videl sem krmno njivo pod Poreznom in čakališče. Tudi jeleni se kot prehodna divjad pojavljajo.

Lovska družina dobro gospodari, to je videti v lovišču na vsakem koraku. Srnjad je lepa in močna. Tudi v višini 1000 do 1600 metrov je dovolj. Na vsakem obhodu v jutranjem svitu lahko vidiš tudi po 10 živali.

Planine okoli Porezna so propadle. Tu ne pasejo več in tudi ne kosijo. Po vojni zgrajeni zadružni hlevi razpadajo. Velike pašne planjave, ki so jih naši pradedje krčili morda stoletja, počasi zarašča gozd.

Na grebenu, obdanem s senožeti, sva splezala na podstrešje nekdanje zadružne sirarne, ki se ji je že vdrl del stropa. Debele dežne kaplje in sunki jugovzhodnega vetra so najavili spremembo vremena. Pod nama se je razprostirala lepo obdelana planota Davča. Veter in dež sta nagajala in nenadna ohladičev je preprečila, da srnjaka ni

bilo na pisk in tudi v mraku ni izstopil.

»Na teh planjavah pod Poreznom,« mi je pripovedoval Kenda, »se je paslo po 150 govedi, 20 konj in 200 ovc. Zdaj, ko je kmetijstvo zamrlo, je ves ta prostor osvojila divjad. Kljub težkim zimam ima za pašo idealne pogoje. Trava je tu do kolen visoka in sveža še v poznem poletju.«

Jug je potisnil megleno zaveso čez gore. Veter je zajel v drevju, zabliskalo se je in votel grom se je razlegel. Vlila se je ploha. Vedrila sva na prepihu in gledala bele zavesne dežja, ki je škropotal po razžrtih skodlah. Šele pod noč se je divjanje neba uneslo, da sva se lahko napotila v koč.

Zjutraj je močno deževalo, vrh gore pa je bil zavit v gosto meglo. Okoli desetih je dež ponehal, veter pretrgal sivino in posijalo je sonce. V lovsko koč se je vrnila dobra volja.

Predsednik Obid je menil, da bo po dežju vse, kar leze in gre, zunaj. Z lovцем Tonetom Razpetom, elektrotehnikom iz »Ete«, sva se odpravila v pobočje poreznovega vrha. Že z grebena, kjer je bil pogled na obe strani širnih travnatih planjav na kilometer daleč, sva našla 7 živali. Pod utrdkami, kjer se je svoj čas začejala bodeča žica, pa nama je tik pred očmi stegnil v rušje močan srnjak z visokim, bledim rogovjem.

Po odkritju spomenika, s praporom Anton Obid, predsednik LD Porezen-Cerkno

Razpet je lovec novega tipa. Čeprav je močno zaposlen v podjetju, si je vzel čas za lovsko šolo, ki jo je organizirala Lovska zveza Slovenije. Redno je hodil na predavanja in napravil izpit za lovskega tehnika. Je zelo dober lovec v teoriji in praksi, prijeten družabnik odkritega srca, ki ne le, da ve, kaj hoče, temveč tudi, kako bo napravil. Vedno dobre volje, s smehljajem na obrazu, rad pripoveduje o svojih lovskih dogodivščinah in izkušnjah. Spretno zna zalezovati srnjad in tudi piskati dobro. Kljub temu pa nama na pisk nič ni skočilo.

Vzpenjava se proti vrhu Porezna. V sončnem soju blestijo mokre strmine v sveži zeleni barvi, kakor v tropski pokrajini. Onkraj grape se trgajo zapoznele megle. Med pritlikavim, od plazov skrivenčnim drevjem rjavijo veliki kupi žice. Visoko pod velikim bunkerjem zagledava srnjaka, ki se izgubi v rušju.

Z grebena prestopiva skozi neprodno goščavo na pot. Očem se odpre velika kotanja, ki se vleče izpod golega vrha gore vse do strnjenega gozda.

»To je hlev za srnjad,« reče lovec. Sedla sva k okleščeni bukvi in kmalu je Tone zagledal, čez dolino 250 metrov daleč, ležečega srnjaka. Opazovala sva ga z daljnogledom in čakala, da bi se morda dvignil. V zgornjem delu plaznice, kjer so večje čistine, sva zagledala tudi srno z mladičema in kmalu potem še, tik nad ležečim srnjakom spet srno, ki se je pasla proti nama.

Nežno sem zapiskal na mladiča. Srna je pozorno pogledala, šla mimo srnjaka v smer klica. Srnjak je vstal in šel za njo. Za nekaj časa sta nama izginila z vida, potem pa se je na čistini pokazala srna, že 50 metrov bliže.

»Kar streljajte, če pride ven! Star srnjak je, poznam ga!« mi je rekel Tone.

V bukev sem zasadil lovski nož, kajti nekam je treba nasloniti puško, saj je strelna daljava še vedno dvesto metrov.

Kmalu za srno je izstopil iz grmovja tudi srnjak, se malo popasel, potem pa postal. Ujel sem ga v križ daljnogleda. Po strelu je padel, kot bi ga spodrezal in se skotalil po strmini. Iz »hleva« pa je po strelu bežalo še pet živali.

Spustila sva se navzdol skozi goščavje, razbito od plazov in kamenja. Srnjak je ležal mrtev, v osteklenelih očeh se je zrcalilo vijoličasto sonce. Srnjaku sem dal zadnji grizljaj, Razpet pa meni vejico plena in mi voščil lovski blagor. Ura je bila dvanaest in še sedaj sem začutil soparnost ozračja. Razpet je pogledal vstrelno rano in rekel:

»No ja, sedaj se pa vidi, da ste bili res ostrostrelec! Slabo Nemcu, če ste ga tako pomerili!«

»To pa! Bolje, da ne streljaš, kot bi zgrešil!«

Razpet je šolsko vzorno iztrebil srnjaka. Potem sva se prebila naravnost po plaznici navzdol, dokler naju ni zaustavila goščava, koder še ni pela sekira. V dobri uri pa sva bila s srnjakom v koči.

Ob kresu

Na predvečer proslave na vrhu Porezna so lovci tik za kočo na grebenu, od koder je lep pogled na luči Cerkna v dno kotline, zakurili kres. Prišle so tudi žene nekaterih lovcev, da bi pomagale naslednji dan pripraviti hrano in pijačo za udeležence proslave.

Sij velikega plamena je zatrepetal v temino in obledele so zvezde na nebu. Vsi smo se strnili okoli ognja. Šelestenje zubljev je prinašalo nenavadno vzdušje. Kot bi se iz spominov vrnilo nekaj tistega iz pred tridesetih let, ko so po vseh cerkljanskih hribih goreli uporniški partizanski ognji, lajale strojnice, cvililo jeklo gosonic nemških tankov in ko je vrišč razbitega jekla s pokom granat odmeval po vseh teh grapah.

Razpet in Sašo sta oddala nekaj strelov proslavi v čast, potem pa so ju posnemali tudi drugi lovci. Prosojna tema je popila odmev, ki so ga vrgla strma pobočja. Z grebenov, po katerih vodijo k vrhu steze, smo zaslišali vesele vriske tistih, ki so se že ponoči vzpenjali na vrh.

Dolgo v noč smo ostali pri ognju in se menili o borbi, lovu in vsakdanjih stvareh. V gorah, na lovu, ob ognju, se človeku odpre srce. Nenadoma začuti v plamenih zvezo med zemljo in nebom. Med rojstvom in smrtjo. Povezanost vseh bitij, ki si želijo biti raje prijatelji kot sovražniki.

Gledali smo v ogenj, vse dokler ni začel pojemat in so se polena se-

sula. Gledali smo še potem, ko plamenov ni bilo več in je samo žerjavica tlela v temo. V gorovje je padal mir, med strme cerkljanske grape pa se je prepredla blaga tišina.

Dolgo nisem mogel zaspati. Razmišljal sem o vseh tistih, ki so izgubili življenje na pobočjih te lepe gore...

Proslava

Na snegu sledovi krvi.
Nekdo je zaprl oči.
Nekdo bo zajokal doma...

Mrtvi svobode smo prag.
Vsakdo bo čez en šel.
O, da bi vsak korak
bil naše krvi odmev.

Miha Klinar

Navsezgodaj, ko se je prelomil lok teme nad gorami, je poreznov vrh oživel. Trave so zablestele v jutranji rosi, sončni sij je rdeče obarval vrhove na zahodni strani neba. S cerkljanskimi lovci smo se vzpeli na vrh Porezna.

Z roba vrha gore, kjer je izdajalec pripeljal nemško kolono SS policije, sem opazoval, kako se z vseh štirih strani vzpenjajo kolone. Ljudje so prihajali v skupinah, planinci, pa vojaki in enote teritorialne obrambe, mladina, oblečena živobarvno, pa skupina starih borcev. Minilo je nekaj ur, preden je skoraj tri tisoč ljudi napolnilo zelene planjave poreznovega vrha.

Star partizan je ves vznemirjen kazal soborcem mesto, kjer je pod nemško kroglo omahnil smrtno zadet narodni heroj Andrej Žvan-Boris, namestnik komandanta Gorenjskega vojnega področja. Prišla je tudi herojeva žena Vida in sin Andrej, ki je danes slikar, takrat pa še ni bil rojen.

Na vrhu sem srečal mnogo borcev in znancev. Nekaterih nisem že videl od vojne sem in jih morda nikoli več ne bom. Zagledal sem

Ravnika iz Bohinja, kako hodi pod bunkerji sam, kot bi sanjal. Se je morda takrat, pred tridesetimi leti, znova rodil? Tu na Poreznu so ga Nemci ujeli, na Jesenicah pa s šestindevetdesetimi drugimi vred streljali. Šest krogel mu je prebilo prsi in roke. Z zverinsko voljo se je pobral in se odvrlel z morišča. Šest dni je blodil čez Jelovico domov v Bohinj, umret. Pa ni umrl. Ozdravel je.

Tu so bili še mnogi drugi. Komisar Gorenjskega vojnega področja Janko Urbanc-Olga pa Slovenec iz Kosovelove sta pripovedovala, kako je komandant Krtina izvedel proboj po grebenu in rešil čez tisoč ljudi iz obroča. Na vrh je prišlo nekaj starih partizanov-invalidov Kosovelovcev pa tudi iz delavskih bataljonov in tudi tistih, ki so bili v tej borbi ranjeni in so si sedaj na goro pomagali s palico. Kdove, s kakšnimi občutki so gledali vhode v veliki bunker, kjer so Nemci zajeli skoraj ves bataljon!? Takrat je bil vrh posejan s trupli. Ležali so po snegu, obešeni so bili po žičnih ovirah, mnogi pa so se težko ranjeni le prebili iz megle in snega. Vse je bilo odvisno od srečnega naključja, da nisi pritekel pred nemške strojnice. Veliko je trpkih in grozljivih spominov!

Ob enajstih se je začela proslava. Ljudje so se na gosto zgrnili na ploščadi pred nekdanjo kasarno, ki je danes planinski dom. Na njem so odkrili spominsko skulpturo, ki ponazarja ta boj. Sledila je častna salva planinskega voda vojakov, recitacija, tržaški partizanski pevski zbor je zapel nekaj pesmi, odmevi cerkljanske godbe pa so se lovili iz hriba v hrib. Cene Bavec, nekdanji komandant XXX. divizije, je govoril o žrtvah pa tudi o bojih enot IX. korpusa, ki je zmago slavno prebil ofenzivo, osvobodil Trst in Gorico. Komisar Olga pa nam je, kakor pred tridesetimi leti, toplo iz duše govoril o tistih dneh na tej gori.

V dolinah ognji goré
in goriijo v gorskih vaseh.
Po strmini sence drse
v vijugah po gorskih poteh.
Vedno več plamenčkastih črt
riše v marčevo noč
in liže črno temo
kot kače sikajoč.
Pod nami ognji goré,
ob ognjih se greje smrt...

Miha Klinar

Med prapori Zveze borcev in vojaških enot so bili tudi prapori lovcev in planincev. Prapor cerkljanskih lovcev je držal predsednik Obid, ob njem je bila delegacija lovske družine, zraven pa še prapori sosednjih lovskih družin.

Proslavi je prisostvoval tudi predsednik republiške skupščine dr. Marijan Breclj. Planinci in borci so se rokovali z njim. Želja vseh je bila, da bi to srečanje na vrhu Porezna postalo tradicionalno srečanje borcev brigad IX. korpusa in mladine. Po proslavi so se ljudje razkropili vsak na svoje po goljavah in travnatih vesinah. Nikomur se ni dalo v dolino. Nekaj časa je bil razgled čudovit, gore po dežju so bile kot umite in sonce toplo. Potem se je z juga pričelo oblačiti. Tanka cunjasta megla je zagrnila vrh tako naglo, da ji ni bilo kam ubežati. V daljavi je votlo zagrmelo in ne-

kaj kapelj je najavilo dež. Morali smo v dolino.

Vrnili smo se v lovsko koč. A dež je prizanesel in neurje je šlo mimo Porezna. Okoli koč je bilo še vedno dovolj ljudi. Žene lovcev so stregle gostom s srnjakom v omaki – bil je zares imeniten – in s pijačo po volji.

Z mrakom smo se odpeljali v dolino. Tone Razpet, ki je navsezgodaj zjutraj tudi uplenil srnjaka, je oba naložil na fička, prisedel je še Sašo Sarnavsky in odpeljali smo se v dolino.

Porezen in cerkljanske hribe so zagrinjale megle. Nanje je padlo črno, nizko nebo. Samo do jutra. Potem je spet sonce posijalo v kotline in grape.

Opomba: Odlomki pesnitve so iz dela Mihe Klinarja »Na pragu svobode«, ki je posvečeno pohodu in borbi na Poreznu.

Najmočnejše bosansko-hercegovske trofeje na razstavi so bile: srnjakovo rogovje s 159,51 točke, čekani s 135,50, medvedova lobanja s 63,10, lobanja divje mačke s 17,60 in krzno divje mačke s 48,10 točke.

Na razstavi v Banjaluki so podelili: 103 bronaste, 53 srebrnih in 56 zlatih medalj.

Razstava je tudi prikazovala orožje in drugo lovsko opremo ter lovsko literaturo. Veliko zanimanja so zbujale fotografije divjih živali in narave sploh, s katerimi so na razstavi sodelovali tudi člani Fotokino kluba Diana iz Slovenije.

A. Frković

KONEC STRUPLJENJA V GORSKEM KOTARJU

V skladu s 57. členom zakona o lovstvu SR Hrvatske iz leta 1973 je Gozdno gospodarstvo Delnice sprejelo odlok o prepovedi uporabe strupov za lov nezaščitene divjadi v lov. letu 1975/76. Prepoved se nanaša na vsa lovišča tega gozdnega gospodarstva »Bjelolasica« – 14 478 ha, »Risnjak« – 11 980 ha, »Snježnik« – 16 605 ha, »Gumance« – 7600 ha, ki skupno zajemajo polovico celotne površine Gorskega kotarja.

Sklep o prepovedi nastavljanja zastrupljenih vab pa so že prej sprejela tudi lovska društva iz Fužine, Lokev, Skrada, Ravne gore, Vrbovskega in drugod. Tako so praktično vse lovske organizacije Gorskega kotarja prenehale s tem tradicionalnim načinom lova, ki pa je v sedanjih pogojih vsekakor bolj škodljiv kakor koristen.

V obrazložitvi tega odloka delniškega gozdnega gospodarstva je med drugim zapisano, da se je z mnogoletno uporabo strupov (cianovodikove ampule) število škodljive in nezaščitene divjadi znižalo do zmerne višine. To se predvsem

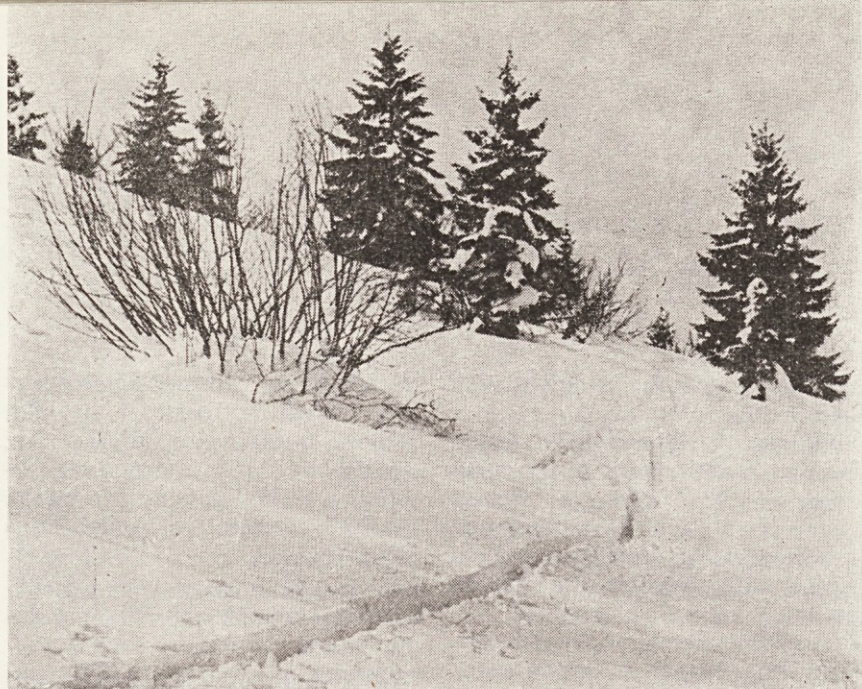
Iz jugoslovanskih republik in pokrajin

LOVSKA RAZSTAVA BOSNE IN HERCEGOVINE

V Banjaluki je bila v drugi polovici oktobra 1975 druga republiška lovska razstava BiH, v počastitev 50. letnice Lovske zveze BiH, z nazivom »Lov in zaščita človekovega okolja«. Razstava je uspešno prikazala bogastvo živalskega sveta te republike. Osnovna misel, ki jo je izražala ta lovska manifestacija, je bila, da naj človek – lovec in nelovec – z ljubeznijo varuje divjad in naj ne dovoli, da bi bilo vprašanje obstoja divjadi kot sestavnega dela narave nekaj postranskega.

Od skupno 12 razstavljenih medvedjih kožuhov je bil ocenjen z največ točkami kožuh medveda iz Raduše, ki ga je spomladi 1975 uplenil predsednik J. B. Tito. Ko-

žuh je dobil 413,82 točke in je prvak SR BiH ter neuradni jugoslovanski in svetovni vicešampion (razstava v Banjaluki ni bila pod pokroviteljstvom CIC). Za svetovnim prvakom, krznom medveda iz lovišča Jelen-Snežnik v Sloveniji, medved iz Raduše zaostaja le 5,68 točke. A je za 3,10 točke močnejši od medveda-prvaka Hrvatske iz Matić Poljane v Gorskem kotarju. Bosansko-hercegovska lovišča so dala prwake Jugoslavije: gamsove roglje, volčjo lobanjo in volčji kožuh. Gamsa je uplenil l. 1965 v Prenj Planini Djuro Pucar-Stari. Roglji so ocenjeni s 122,22 točke (najmočnejši gams Slovenije ima 121,50 točke), volkova lobanja iz Sušice z 41,50 točke, volkov kožuh iz Treskavice pa s 120,18 točke. Vse tri trofeje so bile seveda tudi prvaki razstave v Banjaluki.

Smučina vodi h krmišču

Foto I. Kalan

nanaša na volka, ki je do nedavna veljal za glavnega zatiralca srnjadi in jelenjadi. Dosedanje mnogoletne izkušnje so tudi pokazale, da je lov na volka uspešnejši s puško kakor s strupom. Znano je npr., da je bilo v letu 1974 v Gorskem kotarju uplenjenih 22 volkov, a od teh samo 2 s strupom. Po novem hrvatskem lovskem zakonu spada jo sedaj med zaščiteno divjad tudi kuna zlatica, kuna belica in še nekatere zveri, ki jih je dovoljeno loviti v zimskih mesecih in sicer samo s puško.

A. F.

PREDLOG ZA SPREMEMBO IN DOPOLNITEV LOVSKEGA ZAKONA NA HRVATSKEM

Po ustavnih predpisih je treba republiške zakone, tako tudi zakon o lovstvu, uskladiti z ustavo. Z ozirom na to, da je sedanji zakon o lovstvu SR Hrvatske začel veljati 19. 8. 1973, se je v praksi že pokazalo, kaj bi bilo treba spremeniti in dopolniti. Pristojni organ za izdelavo predloga zakona o spremembah in dopolnitvah lovskega zakona SR Hrvatske je republiški sekretariat za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrambeno industrijo, ki je predlog tudi že pripravil.

Osnovne novosti oziroma spremembe, ki bi mogoče še najbolj zanimale bralce slovenskega Lov-

ca, so po mojem mišljenju naslednje:

Ne samo, da se »pesticidi morajo uporabljati na način, ki je najmanj nevaren divjadi«, ampak naj bodo osebe, ki so z uporabo teh zaščitnih sredstev povzročile škodo na divjadi, dolžne to tudi plačati.

Zelo zanimive so predlagane spremembe nekaterih lovopustov na zaščiteno divjad. Lovna doba na gamsa, gozdnega jereba, zajca, jerebico, skalno jerebico, golobe in grlice naj bi trajala do 5. januarja. Za zajca to vsekakor pomeni večjo zaščito, saj se dolgovhci v ne tako mrzli zimi začnejo pariti že v začetku januarja. Glede druge divjadi pa to pomeni podaljšanje lovne sezone čez novoletne praznike.

Predlagana je tudi sprememba lovopusta na jazbeca. Po zakonu ga ni dovoljeno loviti od aprila do decembra, sedaj je pa predlagano obratno, da naj bi bil lov nanj dovoljen od aprila do decembra, le ostale mesece naj bi bil zaščiten. Brez ozira na natezanje okrog lovne dobe na tega sivega ponočnjaka, iz nekih tretjih razlogov, menim, da bomo v kratkem morali razmišljati o njegovi popolni zaščiti, z ozirom na njegovo redkost kakor tudi koristnost v loviščih z veliko divjadjo in za gozdarstvo.

Predlagano je celo, da se ponovno dovoli pomladanski lov na kljunače (od 10. 3. do 10. 4.), kar je v popolnem nasprotju z mednarodno konvencijo o zaščiti ptic, ki jo je

podpisala tudi Jugoslavija. Nikakršno opravičilo ni, češ da je v nekih drugih naših republikah kljunače dovoljeno loviti tudi spomladi!

Slab je tudi predlog za spremembo 40. člena, ki prepoveduje lov z določenim orožjem. Menim, da je poleg prepovedi uporabe pušk »z nerisanimi cevmi z več kakor dvema nabojema« nujno treba tudi prepovedati uporabo polavtomatskih pušk na kroglo. V zadnjih letih, ko se je razmahnil lov na divje prašiče, si je namreč veliko lovcev nabavilo polavtomatke na kroglo, s katerimi je možno brez repetiranja, le s pritiskom kazalca pobiti celo krdelo divjih prašičev. Takšno prelivanje krvi je nehumano in nepotrebno, zato bi ga bilo treba z zakonsko odredbo preprečiti! Ni mi jasno, zakaj bi bilo treba 43. člen dopolniti z dovoljenjem uporabe »umetnih rac – vabljenk« za lov na divje race, kar doslej oziroma sedaj ni bilo oziroma ni dovoljeno.

Najpomembnejša novost, ki jo toplotno pozdravljamo, je vsekakor predlog o prepovedi izvoza vrhunskih trofejev. O tem govori novi – člen 52 a. Izvoziti ne bo dovoljeno: jelenovo rogovje čez 240 točk, srnjakovo čez 170, damjekovo čez 190, gamsove roglice čez 120, muflonove rogove čez 220, čekane čez 135 in lobanjo ter krzno medveda čez 415 točk. Odškodnino upravitelju lovišča v takem primeru zagotavlja republika.

Lovci SR Hrvatske bomo edini v Jugoslaviji imeli odredbo o vrhunskih trofejih v lovskem zakonu. Slovenci, katerih izkustev smo se koristno poslužili, imajo poseben predpis o vrhunskih trofejih.

Zakon o lovstvu še nadalje predvideva obvezno lovskočuvajsko službo. Toda zakaj niso upoštevani predlogi predsedstva Lovske zveze SR Hrvatske o pravicah lovskih čuvajev, ki so nasproti divjim lovcem tako rekoč brez moči!?

Ing. Željko Štahan,
Samobor, SRH

VTISI S TEKME GONIČEV V VALJEVU

Dne 28. 11. 1975 ob 15. uri sem skupaj s svojo ženo in tovarišem prispel iz Unca, po skoraj 700 km vožnje, v prikupno mesto Valjevo v Srbiji. V domu Lovskega društva Valjevo so nas pričakali in sprejeli z velikim veseljem tovariši iz Kinološkega društva »Marko Pavlović« iz Valjeva. Ogledali smo si naše »domovanje« za tri dni in odložili prtljago ter se podali v spodnje prostore lovskega doma, kjer je dobro urejena restavracija.

Ob 17. uri je bila seja pripravljalega odbora za tekmo, na kateri so sodelovali predstavniki Kinološkega društva »M. Pavlović«, Lovskega društva Valjevo in trije sodniški pripravniki. Odločili smo se, da bomo ocenjevali po Pravilniku JKS za republiška tekmovanja. Do- ločili smo čas iskanja, za vsakega psa po 15 minut. Pes bo dobil za gonjo zajca od 5 do 10 minut oce- no dobro, od 10 do 15 minut prav dobro, od 15 do 20 in več pa od- lično. V primeru, da pes v odreje- nem času ne bo našel zajca, se mu dovoli poprava z enakim časom.

Po seji so pripeljali lovci 2 psa in 2 psici – balkanske goniče, ki še niso bili telesno ocenjeni, 3 pa niti še niso bili vpisani v register mla- dih. Psici sta bili zelo lepi pred- stavnici svoje pasme, zato smo vodnikoma priporočili udeležbo na tekmi. Psoma pa ni bilo dovoljeno tekmovati, ker je bil eden previsok, drugemu pa je v spodnji čeljusti manjkala predmeljak.

Drugi dan smo se že ob 5.15 po- dali na zborni mesto v lovišču, v revir Čelije. Rahlo je deževalo in v hribovitem predelu so bila tla delno poledenela, v nižjem pa ze- lo vlažna. Tudi krpe starega snega so še pokrivala tla. Nikoli si ni- sem predstavljal, da so v okolici Valjeva tako idealni tereni za lov z goniči. Prijetno presenečenje je bilo tudi, da se je poleg organiza- torjev in vodnikov zbralo veliko

gledalcev-lovcev, ki so nas prisrč- no pozdravili. Bilo jih je čez 80 in nehote sem pomislil na slabo ude- ležbo opazovalcev na tekmah pri nas v Sloveniji.

Po pozdravnem govoru vodje tek- me Mihajla Šujdovića, ki je sekre- tar Kinološkega društva »M. Pav- lović«, sem kot glavni sodnik nav- zoče seznanil s pravilnikom o oce- njevanju in jim ob tej priložnosti razdelil tudi značke Kluba ljubite- ljev goničev Slovenije.

Privedenih in na tekmo pripuščenih je bilo 8 psov: 6 balkanskih goni- čev, 1 bosenski resasti gonič-barak in 1 posavski gonič. Vrstni red tekmujočih smo izžrebali. Poleg mene so ocenjevali trije srbski sod- niški pripravniki.

Tekma je potekala hitro, saj je lo- višče idealno, bogato z zajci, a srnjadi in druge divjadi v tem re- viru nisem videl. Nad staležem zajcev pa sem bil resnično prese- nečen.

Od 8 psov so morali delati popra- vo 3, ker niso dvignili zajca v do- ločenem času, a je popravo na- redil le eden. Poleg tega je bila ena balkanka diskvalificirana za- radi neme gonje. Od nastopajočih so 3 psi dosegli II., 2 pa III. na- gradni razred.

O psih na tej prireditvi sem si ustvaril tole mnenje: Samostojno ne znajo iskati in tudi gonijo v skupini. Ker pa je moral vsak pes nastopiti samostojno, so jim vod- niki morali pri iskanju pomagati. Šest psov je našlo zajca in ga go- nilo dalj ali manj časa. Psi sicer ne poznajo discipline, vendar niso divjaki. Vsi – razen enega – so dobro vodljivi in so se pri od- poklicu pustili navezati. Imajo do- bre lovske zasnove: nos, gonja, sledenje po vlaki, niso trgači, skratka, imajo več dobrih kakor slabih lastnosti. Z nekaj truda in s pravilnim šolanjem bi bili odlični lovčevi pomočniki. V razgovoru s tamkajšnjimi lovci sem zvedel, da ne poznajo našega kratkodlakega

in resastega istrijanca, sicer pa ima skoraj vsak lovec od 1 do 5 psov. Organizacijsko je bila tekma na višku, vodnikom in rejcem pa manjka osnovnega znanja, kar sem poudaril tudi na zaključku tekme ob 17. uri v lovskem domu v Valjevu.

Po moji presoji je danes kinologija pri njih na takšni višini, kakor je bila pri nas v prvih povojnih letih, torej na začetku. So pa na zelo dobri poti in imajo zelo pozitivne poglede na kinologijo. V nas Slo- venci vidijo vzorne kinologe in želijo več sodelovanja z nami.

Kolikor mi je dopuščal čas, sem jim posredoval izkušnje pri zreji, vzgoji in šolanju psov. Poslušali so me z velikim zanimanjem in odo- bravanjem.

Končno naj povem še to, da ta- kega gostoljubja, kakršnega smo bili deležni v Valjevu, v svojem življenju nisem doživel. Imeli smo občutek resničnega bratstva in edinstva med nami. Prirediteljem tekme še enkrat iskrena hvala!

Ivan Udovič

Lovski oprtnik

Pozimi

Tovariši v zeleni suknjici,
kjer koli gre že vaša pot,
naj bo vsekdar pravična

in brez zmot,
ker vsako bitje čuti kakor vi...

J. Skale

Odnos lovca do divjadi in nelovnih ptic se najbolj pokaže pozimi, ko zapade sneg, ko divjadi in drobnim pticam primanjkuje hrane. Zato moramo skrbeti, da so krmišča in krmilne hišice vedno založene z ustrezno suho hrano. Vedeti moramo, da je podhranjena divjad neoporna, zbolí in propade. Prav tako smo dolžni skrbeti za nelovne koristne ptice, ki so hkrati tudi okras narave. Na primernih krajih, tudi v gozdovih, namestimo krmilne hišice in skrbimo, da so založene s hrano. Kruh in krušne drobtinice niso primerna hrana, ker se navzamejo vlage in so pticam škodljive. Najboljša ptičja hrana so ptičje pogače, ki jih lahko kupimo v semenarni ali jih napravimo sami.

Ptičjo pogačo napravimo tako, da v razstopljen loj natresemo semena konoplje, sončnic, buč, ovs ali druga semena. V to raztopimo,

dokler je še topla in tekoča, potisnemo kratko vrstico s pentljo, da bomo nato pogačo lahko obesili na drevo, na okno ali drugam, kamor ne morejo mačke, miši in drugi nepridipravi.

Ne pozabimo tudi na poseben lovski način krmljenja ptic. Uplenjene lisice, pokončane potepuške mačke in psa ne zavržimo. Izkožimo jih in njihovo truplo ali del del trupla obesimo na vrtu v gozdu na zavetni kraj, kjer bodo ptice varne pred ujedami in zalezovalci. Iz trupla pa vedno odstranimo trebušno drobovino, katere vsebina v toplejšem vremenu povzroča hitrejše razpadanje trupla. Tako obešeno truplo bodo sinice, brglezi, detli in žolne v nekaj tednih obrali do kosti.

Veliko pišemo in govorimo o varstvu narave in človekovega okolja. Besedam pa naj sledijo dejanja! Lovci smo poklicani, da čuvamo in gojimo živi del narave – divjad in drobne ptice naših gozdov, polj in gora. Ta naša dolžnost je še posebno velika pozimi, v snegu, ko našim varovancem preti glad. Zato se potrudimo zdajle in jim pomagajmo do pomladi, ko nam bodo ptice pevke s pokončevanjem različnega mrčesa po vrtovih, sadovnjakih, poljih in gozdovih stotero vračale našo naklonjenost in nas razveseljevale s svojim petjem.

Vladimir Pleničar,
član Gorske straže
LD Vodice

Ptičja krmilnica blizu muflonjega krmišča Foto V. Pleničar

Mojo prvo lisico so požrle lisice

Moj oče je bil zelo vnet lovec. Ob dolgih zimskih večerih mi je še kot otroku pripovedoval zgodbe o svojih lovskih dogodivščinah. Uvedel me je tudi v skrivnosti lova in mi bil učitelj.

Zdaj sem tudi že sam v letih in obujam spomine...

Mrzlega januarskega popoldneva, ko sem lenobno užival v toplo zakurjeni izbi in skozi okno gledal v zasneženo pokrajino, stopi v sobo oče in mi reče:

»Fant, če bi bilo v tebi kaj lovske krvi, bi drevi šel čakat lisico!«

»Kam pa, oče?«

»Veš, tam ob sosedovi njivi na robu gozda, tam imajo lisice svoje stečine. Gotovo se bo to noč katera prikradla iz gozda na čistino, če boš le dovolj potrpežljivo vztrajal na preži. Mene v križu preklemano daje pa tudi star sem že, zato je čas, da ti prevzameš moje mesto.«

Za tolikšno zaupanje sem mu bil zelo hvaležen. Drevi bo torej moj prvi samostojni lov.

Potem mi je oče še natančno pojasnil, pri katerem drevesu naj čakam, da naj bom miren, vztrajen in kako naj pazim, če bom streljal, da ne bom previsoko meril, kar se strelcu ponoči tako rado zgodi.

Komaj sem čakal večera. Ko se je znočilo, sem se toplo oblečen odpravil na čakanje. Oprtal sem si puško in vrečo, napolnjeno z mrvo. Pod drevesom sem sedel na polno vrečo in obmiroval.

Bila je lepa zimska noč. Zasneženo pokrajino je osvetljevala srebrna svetloba prvega krajca. Toda jaz sem bil preveč napet, da bi užival ob tej lepoti. Vsak šum me je vznemiril. Drevje v gozdu je pokalo zaradi mraza in vetrič, ki je tu pa tam potegnil skozi veje, da so zaškripale, mi je vsakikrat potisnil srce v grlo. Toda lisice ni in ni hotelo biti. Čas je tekel in postajalo mi je mraz. Ob misli na toplo izbo mi je postajalo inako. Mikalo me je, da bi se vrnil domov. A kaj bo rekel oče? Smejal bi se mi in njegovega zaupanja bi bilo konec! Pa sem vztrajal naprej...

V vaškem zvoniku je odbilo polnoč. Kmalu nato je še luna zašla, postalo je temno in v beli temini so se stapljal celotno drevesa, mraz pa je grizel. Najbolj me je popadal v prste na nogah. Toda še sem vztrajal na »položaju«.

V zvoniku je odbilo tri, ko sem zaslišal enakomerni »cep, cep, cep«, na katerega me je opozoril oče. Buljil sem v belo temo in naenkrat se mi je zazdelo, da vidim streljaj daleč temno gmoto. Bolj odprem oči in prepoznam lisico. Odločim se. Bežno pomislim še na očetov poduk: »Ponoči vedno meri pod noge!« Pritisnem na sprožilec. Lisica pade, se povalja po snegu in se odvleče.

Hitro sem stekel na nastrel, kjer sem našel kri. Sled je vodil v gozd, kjer se je izgubil v temi. Ni bilo druge pomoči, kakor oprtali puško, pobrati vrečo in iti domov. Doma me je že čakal oče in me pobaral, kaj je z lisico. Vse sem mu povedal, nakar mi je rekel, naj grem hitro v posteljo in da bova šla skupaj na nastrel, ko se bo zdanilo. Ubogal sem ga in v topli postelji kmalu zaspal kot ubit. Zbudil me je oče, ki me je moral večkrat krepko stresti za ramo.

Čim sem odprl oči, sem se spomnil dogodka v minuli noči. Namah sem bil pokonci in potem sva šla z očetom skupaj iskat lisico.

»V zadnji nogi si jo zadel, fant. Ne bo daleč,« je ugotovil oče na nastrelu.

Šla sva za sledom skozi gozd. Vedno več krvi je bilo, vse polno dlake in vedno več sledov, ki so se v divjih vrtincih mešali med seboj. Poln klobuk dlake sem že nabral, lisice pa nikjer. Oče je začel zmajevati v glavo. Dolgo ni spregovoril. Končno je rekel:

»Redko se zgodi, a zgodi se, da lisice napadejo ranjeno lisico in jo požro. Tudi tvojo so požrle.«

Odkar sem lovec, sem veliko ur in noči prečkal lisice in jih tudi veliko uplenil. A da bi mi lisice požrle obstreljeno lisico, se mi kasneje nikdar več ni primerilo.

Ignac Berložnik

Mladi pišejo

Bila sem na brakadi

Bila je sobota in bil je večer. Pravkar smo povečerjali in oče je pripravil večerjo še za psico Čajko. Navadno jo je krmil samo oče in vsakokrat je morala »dati glas«, preden je dobila svoj obrok.

Sicer pa, naj vam našo Čajko bolj predstavim: je kratkodlaka istrijanka, snežno bele barve, z oranžno rumeno masko in liso na križu ter korenu repa. Štiri leta je stara in zelo ostra, posebno na lisice in mačke. Najraje sedi pri očetovi levi nogi in ga gleda, kakor bi vedela, da jo ima oče rad. Tudi jaz jo imam rada.

Ta večer pa je bila Čajka še posebno nemirna. Oče je namreč vzel puško iz omare in jo začel čistiti. Jutri bo šel s Čajko na lov. Sama bosta šla. Ko bi oče le vedel, kako bi rada šla z njima! Z mano sva pomivali posodo, ko sem na to pomislila. Tedaj pa, kakor da bi oče bral moje misli, me je vprašal: »Bi tudi ti rada šla z nama?«

»Bi,« sem tiho dahnila in ga hvaležno pogledala. Vrnil mi je pogled in njegov obraz je prešinil rahel smehljaj, a me je vseeno še enkrat vprašal:

»Bi res rada šla?«

»Zelo rada, očka!« sem glasno zatrdila.

Potem je oče glasno in veselo naročil materi:

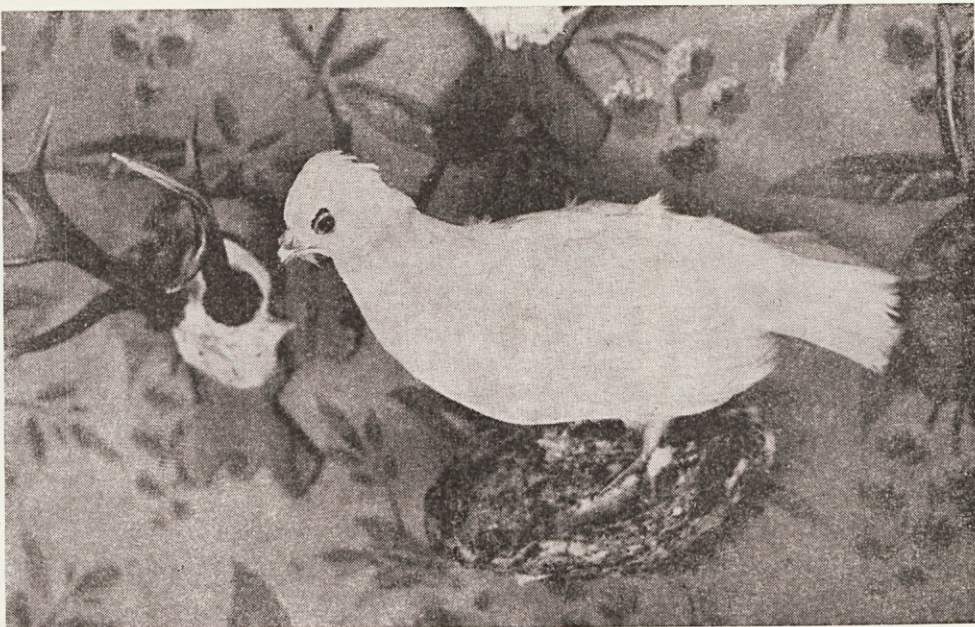
»Mama, pripravi malico za tri!«

Mati me je samo pogledala in vzdihnila:

»Saj sem vedela, da kri ni voda!«

Zjutraj me je oče prišel poklicat. Hitro sem se oblekla, popila čaj in oče, Čajka in jaz smo stopili čez prag. Mama nam je voščila »dober pogled« in dolgo zrla za nami. Jutro je bilo mrzlo in slano, ki je ponoči padla na odmrlo travo, je hrstela pod našimi stopinjami.

Na zbornu mesto smo prišli pravočasno. Zbralo se je kar precej lovcev. Skoraj vsak

Med trofejami pokojnega Joža Avsenika (na strani 353) je najzanimivejši popoln albin, bel gozdni jereb

tretji je pripeljal s seboj štirnóžnega prijatelja. Psi so bili raznih barv in velikosti. Tam sem spoznala posavske in tribarvne goniče ter brakjazbečarje. Nekaj je bilo tudi istrijancev, ki so mi bili najbolj všeč.

Lovci so stali v gručah, se pogovarjali in šalili. Tudi jaz sem bila med njimi in jih napeto poslušala, čeprav vseh njihovih besed nisem razumela. Najbrž je bilo vmes precej »tujk« in lovske latinščine. Točno ob sedmih je zadonel lovski rog. Klical je k zboru. Zadonel je resen glas: »Tovariši lovci, zbor!« Lovci brez psov so stopili v dve vrsti levo pred lovovodjo kot desno krilo, lovci s psi oziroma mi gonjači pa desno od poveljujočega kot levo krilo.

»Tovariši lovci, zdravo!« je zopet zadonel resen glas. Presenečena sem gledala te ljudi, ki so malo prej zbijali šale, sedaj so pa utihnili in njihovi obrazi so se zresnili. Nato je lovovodja povedal, katero divjad je dovoljeno streljati in opozoril na previdno ravnanje z orožjem. Končno je vsem udeležencem želel »dober pogled«.

Bila sem presenečena nad vsem tem, hkrati pa ponosna, da je tudi moj oče lovec. To so bili zame lepi in nepozabni trenutki.

Potem je eden izmed starejših lovcev odvedel lovce, ki niso imeli psov, na stojišča ali »štante«. Mi pa smo morali še počakati na glas lovskega roga, ki se nekam dolgo ni oglasil. Psi so postajali nestrpni, prav tako tudi jaz, ker me je že začelo rahlo zebsti. Že sem hotela vprašati očeta, če bomo še dolgo čakali, ko je zadonel rog. Njegov glas je mogočno odmeval po rebrih Skornega ter naznanil, da se je lov začel.

Lovci so spustili pse in tudi jaz svojo Čajko. Švignili so med grmovje in iskali sledove divjadi. Kmalu smo zaslišali lajež, ki je bil tako gost kot jagode na trnu.

»To ni lajež,« me je poučil oče, ki je stopal zraven mene. »To je zvonjenje psov, ki gonijo zajca.«

»Pa naj bo zvonjenje,« sem si mislila, »lepo, čudovito je vse to!«

Prodrali smo skozi goščavo, grmovje in praproto. Pokalo je že tudi na vseh krajih in koncih. Potem sem iznenada zagledala našo Čajko, kako je med visoko travo nemirno vohljala s smrčkom pri tleh in živahno, razburjeno mahala z repom. Oče je pripravil puško in kmalu nato je zajec skočil iz suhe trave. Čajka pa glasno zvoneč za njim. A oče ni streljal. »Pre-

daleč je bil,« mi je pojasnil. »Kar je nad 40 metrov, je za šibre predaleč. Lahko bi ga samo ranil in zajec bi v mukah poginil bogve kje.«

Prvi pogon se je bližal koncu. Mimo mene so prestrašeno bežale srne. Teh ni nobeden streljal, ker to na brakadah ni dovoljeno. Kmalu je zadonel rog. Prvega pogona je bilo konec. Zbrali smo se pri starem kozolcu, pospravili dobrote iz nahrbtnikov in se odžejali.

Kmalu zatem se je začel drugi pogon. Moj očka je imel tokrat več sreče. Pa kaj pravim! Saj vem, da se nikoli ne reče, da je lovec imel srečo, ker lov ni loterija! Lovec tako rekoč tekmuje z divjadjo, želi premagati njene čute, njen voh, sluh in vid. Pravi lovec tudi ne strelja divjadi na preveliko daljavo, ne strelja je v ložu, ker ji mora v tej tekmi dati možnost za beg. Tak pravi lovec je tudi moj očka. Zato lovcu ne želimo sreče, ampak dober pogled in ravne cevi. Če pa kaj upleni, rečemo, da je imel lovski blagor.

Tudi drugi pogon se je bližal kraju in prav ko je v zvoniku v Šoštanj udarila ura dvanajst, je tudi glas roga naznanil konec lova. Spet smo se vsi zbrali na istem kraju, kjer smo zjutraj lov začeli. Lovci so položili div-

jad v vrsto. Razpoloženje lovcev je bilo na višku, saj jim je narava poklonila spet nekaj prijetnih ur in doživetij prekrasnega lova, lepega jesenskega dne.

Zopet se je zaslíhal glas starega lovca: »Zbor ob lovini!« Lovci so stopili v vrsti. Vodja lova je v kratkem opisal potek lova, omenil število strellov, kakšno divjad vse so lovci videli in kateri lovci so uplenili zajce in lisice. Ko se je vsem zahvalil za discipliniranost, je zopet zaklical: »Pozdrav lovini! Vodja gonjačev, ki je stal ob njem, je zatrobil na rog. Trije dolgi, skoraj otožni glasovi so zadoneli v jesenski dan. Lovci in gonjači v vrstah smo stali mirno ob plenu. Ko je utihnil tretji glas iz roga vodje gonjačev, je vodja lova zopet povzdignil svoj glas: »Uplenjeni divjadi za lovske blagor – hvala!« Odkril se je, odkrili so se tudi lovci v poslednji pozdrav mrtvi divjadi, rekoč: »Hvala!«

»To je bila zahvala naravi in divjadi, ki sta vsem udeležencem skupnega lova poklonili lepa lovska doživetja,« mi je pojasnil oče, ko sva se s Čajko vračala proti domu.

Nikdar ne bom pozabila svojega prvega lova v zlato rumenem jesenskem gozdu, zvonjenja goničev, pokanja pušk in glasu lovskega roga.

Anica Azola,
učenka 7. razreda
OŠ »Karel Destovnik-
Kajuh«, Šoštanj

Vprašanja – odgovori

Kdo sme spremeniti pravnomočno disciplinsko odločbo?

Vprašanje:

V LD E. je disciplinsko razsodišče kaznovalo za huji disciplinski prestopok člana z izključitvijo iz LD. Zoper izrečeno disciplinsko kazen

se je kaznovani pritožil. Višje disciplinsko razsodišče pri zvezi lovskih družin je pritožbo zavrnilo in potrdilo po prvi stopnji izrečeno kazen izključitve. Odločba prvo-stopnega disciplinskega razsodišča je postala pravnomočna. Toda istega dne, ko je dospela odločba višjega disciplinskega razsodišča, je občni zbor lovske družine ugodil prošnji izključenega člana za pomilostitev in kazen izključitve spremenil v kazen prepovedi lova na parkljesto divjad za dve leti. Glede take spremembe pa člani družinskega razsodišča izražajo pomisleke. Še zlasti zato, ker je v Lovcu, št. 8 – november 1975, na strani 248, objavljeno, da »kak drug organ LD ni pristojen odločbe svojega disciplinskega razsodišča razveljaviti ali spremeniti«. Prosimo za pojasnilo v Lovcu.

F. V.

Odgovor:

V disciplinskih zadevah je predpisan dvostopenjski sistem, enako kot velja v zadevah državne uprave in sodstva. Zato tudi ni organa, ki bi v rednem disciplinskem postopku oz. v nadaljevanju postopka smel pravnomočno odločbo razveljaviti ali spremeniti.

V omenjenem primeru je občni zbor LD na prošnjo kaznovanega pravnomočno kazen omilil in jo spremenil v prepoved lova na parkljesto divjad za dve leti. Nezadovoljni člani disciplinskega razsodišča so prezrli določbo 43. člena pravilnika o disciplinskem postopku (Lovca, št. 11, 1972), ki dopušča izredno odpustitev ali omilitev kazni. Po navedeni določbi pravilnika sme pravnomočno disciplinsko kaznovani prositi občni zbor družine za omilitev ali odpustitev kazni. Za izredno spremembo pravnomočne disciplinske kazni je namreč izven disciplinskega postopka pristojen samo občni zbor. Tudi sodni kazenski postopek pozna izredno omilitev kazni, ko je dopustno pravnomočno obsodbo na prošnjo obsojenega omiliti. Izraženi pomisleki v tem primeru niso utemeljeni.

S. F.,

član pravne komisije LZS

Jubilanti

Alojz Toplikar, rojen v Oseku pri Novi Gorici, je 5. 3. 1975 dopolnil 60 let življenja. V bivši Jugoslaviji je bil član naprednih organizacij in zato tudi večkrat preganjan. Med okupacijo se je vključil v OF in bil od leta 1943 član Okrajnega odbora OF Trbovlje. Kot udeleženec NOB je opravljal razne funkcije in še sedaj je aktiven družbenopolitični delavec.

Član naše LD je postal leta 1953 in bil večletni tajnik, tudi sedaj je še član UO LD. Vneto je sodeloval pri gradnji našega lovskega doma in posebno rad zahaja v predel Kuma, ko je divjad tam v stiski.

Zasluznega člana je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za zasluge, naša LD pa mu je izrazila priznanje z diplomom. K jubileju mu iskreno čestitamo in mu želimo zdravje, uspehe in lovske – dober pogled.

LD Dobovec

Karel Čepon, ustanovni član LD Hotedršica, je 28. 10. 1975 dosegel svoj visoki življenjski jubilej – 75-letnico. Starešina je bil 15 let in več let član nadzor. odbora LD. Za požrtvovalno delo mu je LD

leta 1965 podelila diplomu in ga izvolila za častnega člana. Pred letom pa mu je bila zopet poverjena funkcija starešine, kar dokazuje, da je Karel priljubljen, spoštovan in sposoben. Član lovske bratovščine je bil že pred vojno, od leta 1928 lovskega kluba.

Jubilant je tudi navdušen čebelar. Ko je bil star 8 let, je imel že svoj panj čebel, sedaj pa jih ima nad sto panjev. Za razvoj čebelarstva v svojem kraju ima velike zasluge. V jubilarntovi osebi se združuje torej dvojje likov ljubitelja narave – lovca in čebelarja.

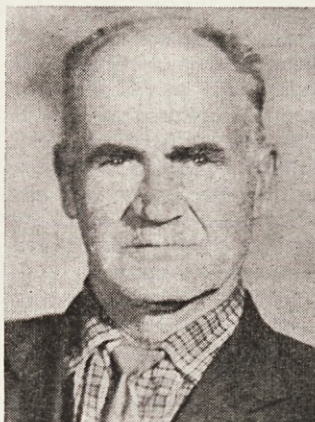
Dragi Karel, za tvoj jubilej ti iskreno čestitamo in od srca želimo, da bi tudi svojo zlato lovsko obletnico praznoval zdrav in vesel med nami in pri svojih čebelah.

LD Hotedršica – Š. J.

Anton Seljak, 27 let član LD Idrija, medtem tudi njen blagajnik, je 1. 10. 1975 praznoval svojo 70-letnico. Že kot mladenič je vzljubil naravo. Leta 1943 je stopil v NOV. Po osvoboditvi se je zaposlil pri idrijskem rudniku. Težak rudarski poklic je opravljal vse do upokojitve. Po temnih dnevih v jami si je vedno še bolj zaželel zelenih gozdov. Leta 1948 se mu je končno izpolnila želja: kupil si je puško in vstopil v našo LD, kjer je še vedno aktiven član. Dragi Tone, ob tvojem jubileju ti želimo, da bi bil še

Karel Čepon

Anton Seljak

dolgo med nami s svojim vedrim humorjem in da bi še veliko let pohajal na lov v prelepo okolico Idrije.

LD Idrija

Elo Garzarolli je avgusta 1975 dopolnil 70 let svojega plodnega življenja. Kdo izmed lovcev starejše generacije in tudi mlajših lovcev na Notranjskem in Primorskem ga ne pozna?

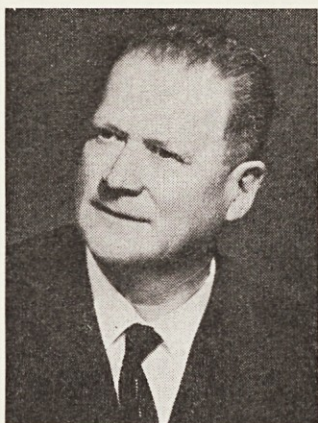
Rojen je bil v Postojni v zavedni slovenski družini. Maturiral je na realki v Idriji, bil nekaj časa upravitelj gozdne posestva v Hrušici, nato pa vodil doma kavarno in gostinski obrat. Zaradi nasprotovanja italijanskemu fašističnemu režimu je bil večkrat zaprt. Pred izbruhom vojne so ga fašisti med prvimi v Postojni internirali v notranjost Italije. Po kapitulaciji Italije se je pridružil Prekomorski brigadi NOV.

Po demobilizaciji iz JLA l. 1945 se je vrnil v domači kraj in prevzel važne upravno-politične funkcije. Med drugim je bil predsednik MLO Postojna, tajnik OLO Postojna, predsednik Oblastne arbitraže Goriške oblasti. Veliko let, do upokojitve, je bil direktor Postojnske jame. Posebno skrb je posvetil obnovi lovstva, ustanavljanju lovišč in lovskih družin, zaščiti divjadi, preganjanju divjega lova in strokovnemu izobraževanju lovcev.

Od leta 1946 je bil predsednik Okraj. lovskega sveta Postojna. Na ustanovnem občnem zboru Lovskega sveta LR Slovenije v Ljubljani, 16. 3. 1947, je bil izvoljen za člana tega sveta. Od ustanovitve Republiške lovske zveze Slovenije je bil član njenega upravnega odbora do leta 1957. Predsednik Okrajne lov. zveze Postojna je bil do leta 1955, ko je bila ukinjena, nato pa dve leti podpredsednik Okrajne lov. zveze Koper. Odlikovan je z vsemi odlikovanji Lovske zveze Slovenije.

K jubileju mu iskreno čestitamo in želimo še mnogo zadovoljnih let ter prijetnih lovskih doživetij.

LD Hrenovice, LZ Postojna,
LZ Slovenije – B. F.

Elo Garzarolli

Anton Ferkat

Jernej Kontelj

Anton Ferkat je septembra 1975 dopolnil 75 let. Ko se je po vojni in demobilizaciji iz JLA vrnil domov, je bil kot velik ljubitelj narave in divjadi med soustanovitelji LD Hrenovice. Potem je v njenih organih deloval mnogo let: blagajnik LD je bil 8 let, gospodar 6 let, član raznih komisij 6 let in član disciplinskega razsodišča 2 leti.

Jubilant je vzoren, lovsko pravičen tovariš in učitelj mladih lovcev. Tudi v Lovcu je objavljenih več njegovih prispevkov. Za njegovo požrtvovalno delo v lovstvu ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za zasluge, LD Hrenovice pa mu je v zahvalo podelila častno članstvo.

K življenjskemu prazniku mu od srca čestitamo in želimo zdravje ter še veliko lovskih uspehov.

Hrenovski lovci – B. F.

Jernej Kontelj je avgusta 1975 praznoval svojo 70-letnico in 30-letnico lovskega udejstvovanja. Ob ustanavljanju lovskih družin po vojni se je takoj znašel v zeleni bratovščini. V LD Bukovje je bil 3 leta tajnik in 3 leta gospodar, nato se je vključil v LD Hrenovice in bil 10 let član njenega UO, 5 let član NO in več let član komisije za škodo od divjadi. Njegov tople tovariški odnos, lovsko pravičnost in nesebičnost so vrline, ki mu ob vsakem srečanju sijajo z vedrega obraza. Odlikovan je z znakom za lovske zasluge, LD pa mu

je za vztrajno delo podelila častno članstvo.

Ob jubileju mu želimo, da bi pozabil na neveščnosti, ki ga tarejo, da bi pri dobrem zdravju in v zadovoljstvu še nadalje delil z nami vse lepote lovskega udejstvovanja.

Hrenovski lovci – B. F.

Lovska organizacija

Lovska zveza Slovenije jih je odlikovala za dan republike 1975

Upravni in izvršni odbor Lovske zveze Slovenije sta na predlog lovskih družin, področnih lovskih zvez, lovskih organizacij združenega dela in komisije za odlikovanja LZS na svojih sejah 16. in 18. 10. 1975 odlikovala z redom I. in II. stopnje 24 zaslužnih lovcev.

Odlikovani so bili:

– z redom za lovske zasluge I. stopnje:

Stane Dolanc, Franc Letnik, LZ Zasavje;

Lazar Koliševski, LZ Makedonije;

Danilo Todorović, Lovno šumsko poljoprivredno gazdinstvo Jelen, Beograd;

– z redom za lovske zasluge II. stopnje:

Marko Rosanda, Avgust Sergaš, Franc Vatovec, Albin Jurišević, LZ Koper; Ivo Rogina, Mihael Turner, Ivan Klobučar, Bogomir Lamprecht, LZ Maribor; Čita Bračič, Stane Ribič, Franc Dunaj, Miran Brence, LZ Gor. Radgona; Avgust Beguš, Alfred Gruđen, ZLD Gorica; Jože Boldan-Silni, LZ Kočevje;

Ivan Špolar, ZLD Ljubljana; Alojz Faganel, Leopold Gril, Anton Klančar, LZ Postojna; mr. ing. Jan Brna, Lovno šumsko poljoprivredno gazdinstvo Jelen, Beograd.

Komisija za odlikovanja LZS je odlikovala od 10. 11. do 20. 11. 1975 z **znakom za lovske zasluge** 146 zaslužnih lovcev.

ZLD Ljubljana:

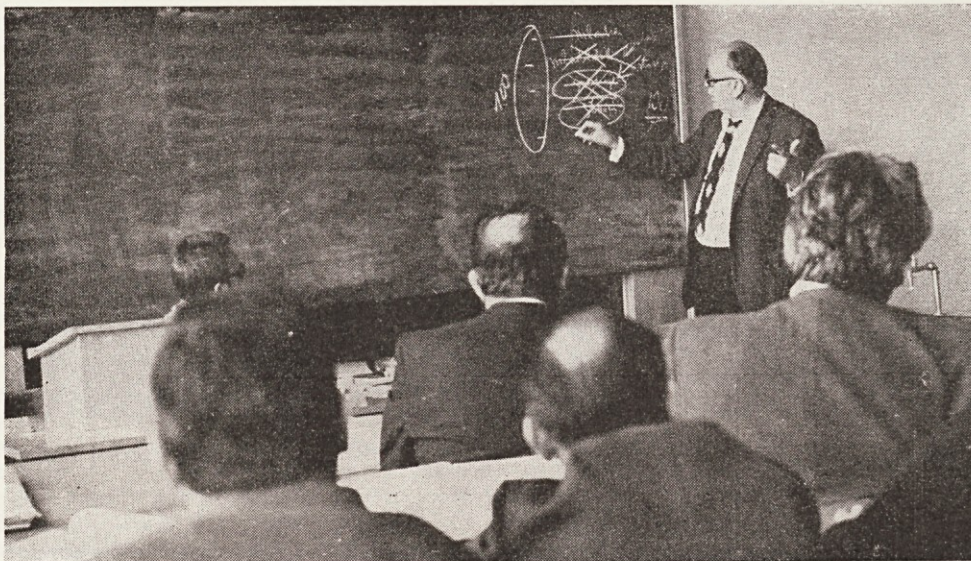
Marjan Ahlin, Karel Pohleven, dr. Jože Brilej, Janez Jurca, Dušan Gorkič, Janez Janežič.

ZLD Novo mesto:

Jože Škufca, Milan Novak, Mirko Papež, Anton Krese, Peter Deu st., Ludvik Janežič, Janez Kršmanc, Jože Ribič, Alojz Kastelic, Jože Udovč, Marko Rajakovič, Ivan Hren, Ivan Markovič, ing. Tone Hočevnar, Stanko Vrščaj, Franc Starič, Franc Eršte, Anton Kramar, Cveto Cujnik, Franc Plevnik, Jože Knafelj.

LZ Maribor:

Štefan Pisanec, Jože Marčič, Franc Komar, Jože Mejaj, Jo-

Iz šole za lovske tehnike: prof. dr. Valentinčič razlaga starostno strukturo parkljarjev

žef Molek, Martin Krajnc, Ivan Mravljak, Anton Grace, Franc Jug, Jože Kokot, Franjo Vivod, Ivan Kašnik, Fric Zorzini, Jože Kotnik, Franjo Klampfer, Stanko Prelog, Peter Ranc, Jože Ranc, Franc Svetec, Andrej Tuš, Emil Čuček, Alojz Postl, Jakob Črnko, Maks Ozvald, Maks Holeman.

LZ Koper:

Jože Cetin, Danilo Gvardijančič, Ivan Stančič, Ivan Mahne, Franc Zrnec, Just Bole, Ciril Šuligoj, Alojz Mikuš, Emil Čendak, Jože Mally, Hinko Plank, Marij Babič, Ernest Šav, Franc Benčič, Fabio Medica, Jože Baruca, Matevž Novak.

ZLD Ljutomer:

Anton Balažič, Feliks Karba, Janko Štuhec, Božo Mlinarič, Franc Vraz, Miran Šumak, Franc Vaupotič, Slavko Markovič, Branko Hladen, Janko Magdič.

LZ Gor. Radgona:

Alojz Zamuda, Ilija Kerič, Janez Kralj, Anton Šinko, Alojz Tovornik, Milan Nekrep, Matko Vogrinec, Ožbalt Rožanc.

LZ Gorenjske – Kranj:

Nedeljko Mijatović, Franc Egert, Franc Rejc, Tomaž Medičev, Jože Čerin, Janez Malovašič, Franc Koželj, Dušan Trbovič, Alojz Zupančič.

ZLD Gorica:

Ing. Radovan Požar, Valentin Valič, Ivan Humar, Franc Košuta, Emil Gostiša, Benedikt Gruden, Jožef Cej, Anton Velikonja, Peter Fabiani, Milan Školaris, Karel Može-
tič, Stefan Krajnik, Teodor Pižent, Rafael Pelicon.

LZ Postojna:

Marjan Žužek, Anton Čehovin, Ivan Ujčič, Franc Boštjančič, Nedeljko Mikuletič, Vinko Šabec, Anton Samsa, Alojz Lakota, Ivan Mikuletič, Alojz Lukač, Anton Knafelc, Alojz Polak, Ivan Zadelj, Alojz Knafelc, Mitja Derenčič, Alojz Primc, Bruno Vrh, Franc Tomšič, Albert Vrh,

Alojz Volk, Jože Logar, Josip Zloselj, Viktor Valenčič, Ivan Gržina, Edvard Gregorčič, Avgust Ujčič.

LZ Posavje – Krško:

Anton Harapin, Franc Strgar.

Iz pisarne LZS

Tretji letnik lovske dopisne šole

V dneh 3. in 5. novembra 1975 je na Biotehniški fakulteti v Ljubljani opravljala zaključni izpit 3. skupina dopisne šole za lovske tehnike. Na šolo je bilo v šolskem letu 1974/75 sprejetih 58 izprašanih lovcev s srednjo strokovno izobrazbo. Devet kandidatov ni doseglo pogojev za opravljanje izpita, eden je med letom umrl, trije imajo popravni izpit, zadovoljivo pa je opravilo izpit 45 tovarišev:

Ciril Antolin, Stane Brozovič, Tomaž Bittner, Stefan Celec, Slavko Cestnik, Rudi Črnič, Franc Dečman, Dimitrije Deletič, Anton Dragar, Branko Galjot, Miran Golavšek, Pavel Hiršelj, Ciril Jasenc, Milorad Joksimočič, Tine Juvan, Vlado Kavrečič, Stanko Klepec, Tomaž Kočar, Franc Kožar, Ivan Kranjc, Alojz Kremzer, Jože Köves, Peter Lebin-
ger, Dušan Leskovec, Jože Lopert, Ignac Nahtigal, Janez Nograšek, Anton Oseli, Iztok Ožbolt, Pavel Oven, Stane Pahulje, Stane Pernuš, Janez Petek, Vojko Pohar, Ciril Pogačar, Valentin Primožič, Konrad Sajdl, Alojz Skaza, Jože Srebnik, Stanko Škrubej, Branko Trkman, Janez Vertelj, Jože Vester, Oto Vogrinčič, Boris Žele.

Izpit so opravili iz petih predmetov enoletnega študija – ekologija, populacija, divjad, gojitev divjadi, lov. – Izpraševalca sta bila profesor dr. Stane Valentinčič in ing. Anton Simonič. Začasne diplome je lovskim tehnikom podelil Bojan Škrk, član izvršnega odbora in predsednik vzgojno-propagandne komisije LZS.

S tem se je število diplomiranih lovskih tehnikov v Sloveniji povzpelo na 147. V teku je šolanje 4. skupine.

S. V.

Iz šole za lovske tehnike: 3. skupina na seminarju, poleti 1975

Foto C. Pogačar

Zgledna razstava na Mostu na Soči

Velik dogodek v malem – tako bi lahko oznamenovali prireditve, ki je z njimi LD Most na Soči obeležila tridesetletnico naše svobode. Prve in prave svobode, saj je na Primorskem naši ljudje niso nikdar prej ne spoznali ne okusili. Stoletja so se zlivala v tisočletje, menjaval se je gospodar, tegobe tlačanih pa ne.

Središnji del teh prazničnosti pa je bila lovška razstava, zadnje dni avgusta 1975 – uspeh je presenetil goste, gosti razstavljalce: prvi dan so jih našteali dvakrat tisoč in na njih zahtevo podaljšali razstavo. Bogata žetev ob marljivi setvi – razstava prikazuje niz trofej, ki so že v Mariboru zbujele pozornost. Med sedmimi (gojitveno) uplenjenimi mufloni jih na primer kar šest nosi medaljo, eden pa je kandidat za zlato. Razstavo odpirajo Lovčeve barvne ilustracije in knjige Zlatorogove knjižnice, prehaja v sodobno lovčevno opremo, strelivo in orožje, nato pa se razširi na divjad, ki stalno ali občasno naseljuje lovišče LD Most na Soči. Ekspozite spremljajo legende, grafikoni pa tudi živa beseda organizatorjev, zlasti če je na obisku šolska mladina. Posebne omembe so vredni imenitni gamsji rogovi in srnjačje rogovje z degenerativnimi in patološkimi primerki, nanizanimi z gotovostjo, ki jo zmore samo roka poznavalca. Nagačena divjad je nevsiljivo postavljena v naravno okolje, zategadelj deluje ne samo prepričljivo, ampak tudi est-

Razstava 1975, Lovska družina Most na Soči

Foto Črv, Tolmin

sko, na moč živo in prijetno. Ali kot pravimo – ničesar ni preveč, in nič premalo. Zakrožena podoba, ki jo človek včasih pogreša celo na večjih in pomembnejših podobnih prireditvah, se konča

ob gastronomskih pripomočkih, domačih receptih, jedilnih listih, priboru in celo pogrinjkih. Splošen vtis – kulturna raven prireditelja, strokovna podkovanost, skrbnost izbire pa ljubezen do

divjadi in lovišča, ki sta jim zaupana.

Most na Soči, ki ima sicer staro tradicijo, organizirano deluje že enaindvajset let in šteje 30 nadvse marljivih članov, upravlja pa lovišče,

Pouk ob eksponatih na razstavi LD Most na Soči

Foto Črv, Tolmin

Popravek

V januarskem Lovcu 1976, v članku Generalna skupščina Mednarodnega sveta za lov in ohranitev divjadi, v 1. stolpcu na strani 299, je tiskarski škrtar naredil napako, ki jo – prosimo – popravite: Podpredsednik CIC dr. Rene La Roche ni iz Francije, ampak iz Švice.

Uredništvo

ki meri 3000 strminskih hektarov. Prevladujeta srnjad in gams (goščar). Uspešno, še preveč, se je razvil tujec – muflon. Skratka, lovцем LD Most na Soči naj gre iskrena čestitka za pridnost, znanje, zavzetost in skrb.

S. V.

Locvi in planinci očistili vrh Triglava

V soboto 20. septembra 1975 je Triglav doživel nenavaden obisk. Nanj so se povzpeli »smetariji«, ker je bil vrh potreben temeljitega čiščenja. Skoraj dvesto let bo, odkar je človek stopil na vrh Triglava. A vseh dvesto let ta vrh ni bil tako onesnažen, kot je zadnjih pet let. Triglav je postal romarska gora vseh Slovencev, če so ali niso planinci. O večini teh »romarjev« pa smemo trditi, da brezobzirno mečejo vsemogoče odpadke kar na tla ali čez glavo za prve skale.

Zato smo na pobudo Zavoda za gojitev divjadi »Triglav«, Bled, ki upravlja Triglavski narodni park, skupno s Planinsko zvezo Slovenije, odsekom za varstvo okolja, organizirali očiščevalno akcijo vrh Triglava z metlo, lopato in vrečami.

Zbralo se nas je 22 (6 lovcev, 14 planincev in 2 pionirki). Ob 6. uri zjutraj je ta skupina prostovoljcev krenila iz Vodnikove kočice na Velem polju proti Planiki, z nahrbtniki in s praznimi vrečami. Ko smo prišli na vrh, smo – ne meneč se za začudene obraze navzočih obiskovalcev – zavihali rokave, nataknil rokavice iz polivinila, potegnili iz nahrbtnikov velike plastične vreče in se lotili dela. Tri plezalne naveze so se spustile na severno stran doline Vrat, ostali pa smo se sklonili kar okoli Aljaževega stolpa. In rezultat? Po treh urah trdega dela je bilo pred stolpom kar 42 vreč, polnih zarjavelih in še svežih pločevink, steklenic za pivo, vseh mogočih konzerv, celih in razbitih steklenic, polivinilskih in tetrapak vrečk, staniol papirja in tako naprej!

Sramota! Mar to ne pomeni onečaščenje naše gore, simbola našega boja, našega ponosa, naše državnosti? Potem se je začel mučen in težaven prenos vse te nesnage na hrbtih prostovoljcev po klinih in ob žici navzdol. Še ob tem spustu smo sproti pobirali smeti. Blizu Planike smo vreče, napolnjene s kulturno sramoto, vrgli v eno izmed brezen. Ob tej priložnosti je eden

izmed udeležencev akcije vzkliknil: »Raje bi treščil v brezno katero izmed svinj, ki so osvinjale Triglav! Nisem za to, da bi moral še enkrat na Triglav za smetarijo!«

Tako je bila akcija »Očistimo Triglav« zaključena. Toda še naslednji dan, ko smo se vračali v dolino, smo se porazdelili: prva skupina čez Velo polje, preko Tošča, na planino Konjščico; druga čez Zg. Krmo v Krmo; tretja pa skozi Kot. Tudi vso pot na povratku smo pobirali odpadke, ki se jih je spet nabralo nekaj polnih vreč. Onesnaževanje gora že postaja resen problem, s katerim se moramo spopasti. Tega se zavedamo tudi lovci v našem zavodu. V ta namen je zavod za gojitev divjadi »Triglav« že storil nekaj ukrepov: na vseh planinskih in lovskih stezah vpadnicah k Triglavu, v območju Triglavskega narodnega parka, so revirni lovci z delovnimi ekipami postavili na razglednih točkah počivališča z omizji in koški za smeti. Te lovci redno praznijo in smeti požgo. Do zdaj je urejenih 15 takih počivališč. Izven območja narodnega parka, v okolici Triglava, pa bi bilo umestno, če bi kakšna druga organizacija, npr. Planinska zveza

Slovenije, prevzela skrb za ureditev počivališč in namestitev koškov za smeti.

Pohvaliti pa je treba tiste prave planince in obiskovalce gora, ki teh krajev ne onesnažujejo. Prav bi bilo tudi, če bi vsi pravi planinci in ljubitelji gora imeli toliko poguma, da bi vsakega, ki meče smeti po Triglavu in drugod po gorah ter v naravi sploh, takoj na kraju samem opomnili in ga prisilili, da pobere vse, kar je odvrzel.

Julijan Črv

V spomin

Jovu Vavpotiču, našemu dragemu članu in soustanovitelju LD Ormož, je bolezen 28. marca 1975 ugasnila luč življenja. Jovo nam manjka povsod, še zlasti v lovišču, kjer je bil odličen, strog in dosleden lovovodja. Mnogo prežgoda smo ga izgubili. V naših srcih bo ostal vedno tisti dobri, stari tovariš Jovo, ki nam je bil vedno zgled pri delu kakor na lovu.

LD Ormož – E. B.

Planinci in lovci s polnimi vrečami in nahrbtniki odpadkov vrh Triglava

Foto J. Črv

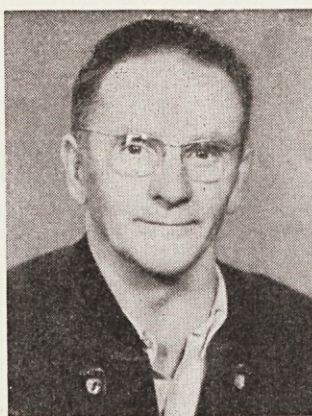
Karel Ribič je 20. 3. 1975 nenadoma umrl, v 61. letu starosti. Grenkobo revščine je okusil kot sin revnih kmečkih staršev v Podturnu. Že v začetku okupacije se je pridružil NOB, postal aktivist, potem pa partizan. Kot borec Gubčeve je bil 1. 5. 1944 hudo ranjen. Postal je invalid in ostal kot bolničar v roški bolnici do osvoboditve. V pljučih je nosil vse do svoje smrti drobec mine. Bil je spomeničar in večkrat odlikovan za hrabrost. V lovske vrste je stopil takoj po vojni in bil starešina LD. Tudi za delo v lovski organizaciji je bil odlikovan. Po vojni je deloval na raznih odgovornih delovnih mestih kot član ZK, o čemer so pri-

čali govori ob zadnjem slovesu pred njegovim domom in ob odprtem grobu. Na zadnji poti ga je spremlilo številno prebivalstvo, zadonel mu je lovski rog, jeknili so strelji iz lovskih pušk in padle so zelene vešice na njegovo krsto. Ostal nam bo v trajnem spominu.

LD Trebelno

Tone Korošec

Joža Avsenik

Anton Gale

Oton Omerzu, rojen v Mula pri Kotoru, je 22. 7. 1975 omahnil v smrt, v 74. letu starosti. Že pred vojno je bil lovec v Slovenski Bistrici. Kot finančni inšpektor v pokoju je ponovno vstopil v lovske vrste in postal član LD Logatec 11. 4. 1965. Ljubil je divjad in naravo sploh. Starost in zdravje pa mu nista dopustila, da bi v svoji življenjski jeseni dalj čas občudoval lepo logaško lovišče.

Dragi naš Oton, preproste-ga, vedrega in poštenega te bomo ohranili v naših srcih!

LD Logatec

Tone Korošec je bil rojen pred 78 leti. Že kot dijak je hodil s svojim očetom na lov in bil velik ljubitelj narave, še posebno divjih živali. Služboval je v Celju. Veliko truda in prostega časa je žrtvoval za vzgojo mladega lovskega kadra. Bil je vzoren lovski tovariš. Tajnik LD je bil nad 20 let. Za vestno in požrtvovalno delo ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom in redom za lovske zasluge II. stopnje, LD pa mu je podelila diplomno častnega člana.

Številni lovski tovariši smo ga 29. 11. 1975 pospremili k večnemu počitku v Šmartnem ob Paki.

Dragi Tone, naj ti bo lahka zemlja in trajen spomin!

LD Hum – Celje

njak in se je posvetil predvsem gojitvi divjadi in vzgoji mlajših lovcev. Vseskozi se je udeleževal v upravnem ali nadzornem odboru LD, nekaj let je bil tudi njen blagajnik in gospodar. S svojim psom Valdijem je bil daleč znan kot eden najboljših lovcev na divje prašiče. Posebna njegova trofeja je popolnoma bel gozdni jereb (albin). LD mu je izkazala priznanje za njegovo dolgoletno uspešno delo s podelitvijo častnega članstva in posebne pohvale, Lovska zveza Slovenije pa ga je odlikovala z znakom za zasluge.

Na njegovi zadnji poti smo ga spremili številni lovski tovariši, tajnik LD pa je v poslovnem govoru orisal Joževo plodno pot. Njegovo od boleznih izmučeno telo naj se odpočije v naročju naše gore Begunjščice, ki jo je imel tako zelo rad!

LD Begunjščica – LaN

Iz Lovske družine Trebnje

Franc Skubic, član naše LD od ustanovitve l. 1946, je 23. 2. 1975 za vedno zapustil lovske vrste v 66. letu starosti. Bil je vseskozi vesten lovec in logar. V NOV je bil od leta 1943 do osvoboditve, potem pa na čelu izgradnje opustošenih trebanjskih krajev. Kot vnet in sposoben politični delavec je postal predsednik Okraj. lj. odbora Trebnje, nato pa predsednik občine Trebnje. Vrsto let je bil tudi starešina naše LD in predsednik disc. razsodišča.

Avogust Mežnaršič nas je za vedno zapustil 30. 5. 1975, v 63. letu starosti. Udeleženec NOV je bil od leta 1943 in večkrat odlikovan. Po osvoboditvi je bil okrajni cestni nadzornik vse do upokojitve. Kot politični delavec ima velike zasluge za spominski park v Trebnjem in druga spominska obeležja v občini Trebnje. Doma je bil iz Dol. Toplic in nikdar ni mogel skriti, da je Dolenjec, če je govoril resno ali šaljivo. Član lov. organizacije je bil od leta 1946, najprej v LD Dobrnič, kjer je bil več let starešina. Član naše LD je bil od l. 1968.

Franc Starič je 2. 10. 1975 odšel v večna lovišča, star 68 let. V NOB je bil od leta 1943. Bil je požrtvovalen lovec, član naše LD od ustanovitve in velik ljubitelj ter vzgojitelj lovskih psov.

Vsem trem priljubljenim in spoštovanim članom čast in slava!

Člani LD

Anton Gale je 21. 7. 1975 za vedno zapustil našo LD, v 71. letu starosti. Režim v bivši Jugoslaviji in ekonomska kriza sta kmečkega fanta pognala v svet s trebuhom za kruhom. Kot delavec v francoskih rudnikih je preživel 15 let. Po vojni se je vrnil in si v Mali vasi pri Grosupljem ustvaril skromno domačijo. Leta 1949 je bil sprejet v našo LD. Njegove odlike so bile skromnost, tovarištvo, ljubezen do narave

in še posebej do divjadi ter lovska pravičnost.

Na zadnji poti na pokopališče v Podtaboru smo ga spremlili z lovskimi častmi. Priljubljenega Toneta bomo ohranili v trajnem spominu.

LD Taborska jama – M. Š.

Lovska kinologija

Tekma goničev v počastitev pokojnega kinol. sodnika Jožeta Kristena

Bila je 15. nov. 1975 v Poljanah nad Škofjo Loko, na območju Lovske zveze za Gorenjsko. Prireditelj je bil Klub ljubiteljev goničev.

Za izvedbo so bili določeni kinol. sodniki: Stane Hribernik, Alojz Brvar st., Anton Oseli, Ivan Udovič, Zdravko Kosmač, Alfred Tavčar in Miloš Kelih. Sestali so se dan pred tekmo v Srednji vasi pri Poljanah, si ogledali teren in pripravili vse potrebno. Vodja tekme je bil Anton Čadež. Nastopile so 4 ekipe, v vsaki po 4 goniči, sami kratkodlaki istrijanci.

Sodniki pod vodstvom Miloša Kelihja so ocenjevali po pravilniku JKS. Predmeti so bili: iskanje, gonja, nos, delo po

Sodniki pred tekmo po krvnem sledu I. 1971 v lovišču Žitna gora, prvi z desne Jože Kristen Foto H. Vadnov

krvnem sledu, obnašanje ob mrtvi divjadi, strelomirnost, vodljivost in čuvanje.

Prvo mesto je dosegla:

Gorenjska ekipa, ki so jo sestavljali – Beba z vodnikom Antonom Čadežem, Aras z vodnikom Jožetom Ržkom, Aga z vodnikom Jožetom Hribnikom, Bistra z vodnikom Ludvikom Lotričem. Ekipa je dobila skupno oceno 4,31, nagrado 300 din, pokal in diplomo.

Drugo mesto je dosegla:

Kočevska ekipa, ki so jo sestavljali – Hajka z vodnikom Leopoldom Maroltom, Jaga z vodnikom Ivanom Virantom, Nano z vodnikom Francem Mivškom, Bor z vodnikom Srečkom Stupico. Ekipa je dobila skupno oceno 3,66, nagrado 200 din in diplomo.

Tretje mesto je dosegla:

Koprška ekipa, ki so jo sestavljali – Dori z vodnikom Viktorjem Rijojo, Diva z vodnikom Duilijem Jakominom, Gard z vodnikom Marčelom Vižintinom, Bora z vodnikom Julijem Krmacem. Ekipa je dobila skupno oceno 3,62, nagrado 100 din in diplomo.

Najboljša psa posameznika sta bila:

Aga, JRGki 4840, se je izkazala najbolje v gonji in drugih predmetih. Vodnik Jože Hribnik je prejel pokal.

Beba, JRGki 2078, je bila najboljša na krvnem sledu. Vodnik Anton Čadež je dobil darilo Travnogorske psarne iz Sodražice.

Spominske diplome so prejeli vsi vodniki, neglede kako so se uvrstili njihovi psi.

Tekmi so prisostvovali tudi predsednik Kinološke zveze Slovenije Polde Maček, predsednik Kluba ljubiteljev goničev Marko Lokar in tajnik Lovske zveze Notranjske Janez Turk.

Marko Lokar je v začetku tekme pozdravil vse navzoče, jim zaželel uspehe in se spomnil vseh umrlih kinologov, posebno pa pokojnega Jožeta Kristena, kateremu v spomin je bila ta prireditel. Polde Maček je na zaključku izrekel nastopajočim vse priznanje za izvedbo tekme in apeliral na vse navzoče in nenavzoče, da v bodoče še marljiveje delajo na kinološkem polju.

Janez Turk je pozdravil udeležence v imenu UO LZ Notranjske in izročil KLG prispevek 500 din za stroške prireditve. Pokojni Jože Kristen je bil namreč tudi funkcionar LZ Notranjske.

V imenu predsednika LZ Go-

renjske, ki je bil zadržan, je pozdravil vse navzoče Miloš Kelih in izrazil priznanje zlasti lovcem, ki zrejajo in tako naučijo svoje pse, da je možno z njimi. uspešno tekrovati in tudi loviti.

U. A.

XIV. republiška tekma po krvnem sledu

Društvo ljubiteljev ptičarjev (DLP) je tudi v tem lovskem letu priredilo tradicionalno tekmo po krvnem sledu za lovske pse vseh pasem. Prireditel je bila v načrtu republiških kinoloških prireditel, zato je bila financirana iz sklada KZ Slovenije, po samoupravnem dogovoru z Lovsko zvezo Slovenije.

Tekma je bila 9. 11. 1975 v lovišču LD Slovenska Bistrica, planirana pa je bila že za junij. Tudi jeseni je bila nevarnost, da tekme ne bo, ker jo je prepovedala veterinarska inšpekcija občine Slovenska Bistrica in šele dober teden pred tekmo prepoved umaknila.

Pri izvedbi tekme so pomagali člani LD Slovenska Bistrica, na čelu s starešino, za kar jim vse priznanje in zahvala. Pričakovali smo, da bodo prišli še zastopniki drugih lovskih organizacij, a jih ni bilo. Bila je pač nedelja in je bolj zanimiv lov na fazane v strelski črti kakor tekma po krvnem sledu. Temu primerna je bila tudi udeležba tekmovalcev z mariborskega področja; le eden je bil iz LD Slovenska Bistrica. Ali v drugih loviščih ni zastreljene parkljaste divjadi in imajo sposobne pse za delo po krvnem sledu? To prepuščam v premislek referentom za kinologijo, ki jih tudi nismo videli. Žalostno, a resnično!

Vodja tekme je bil tovariš Dečman, vodja sodniškega zbora podpisani in sodniki: Pavel Cvenkel, Peter Pečnik in Vladimir Pfeifer. Vabljeni in po razporedu določeni sodniki drugih pasemskih organizacij niso prišli.

V soboto, 8. 11. 1975, so sodniki ob učinkoviti pomoči članov LD Slov. Bistrica polagali sledove; vsak je bil dolg prek 800 korakov in z

dvea kljukama. Za en sled je bilo porabljen 0,3 litra krvi in dodatno še nekaj za označevanje nastrela ter ležišč. Že dobro izvežbana ekipa sodnikov je do 14. ure položila šest sledov. Teren je bil primeren, zadosti je bilo tudi zapeljivalnih sledov srnjadi in zajcev. Sledovi so bili v gozdnatem predelu (kostanj, hrast, bor) izza lovskega doma. Vreme je bilo naklonjeno, ni bilo dežja in v zraku zadosti vlage ter brez zmrzali. Edino odpadajoče listje, ki se je kar vsipalo z dreves, je kvarno vplivalo na položene sledove.

Prvi pes je bil priveden na sled ob 9. uri, torej 23 ur po polaganju sledu in zadnji je nastopil že v dežju, ob 13. uri.

Uspeh tekme je bil:

Prvi nagradni razred z oceno 4 je dosegla enoletna hano-verčanka Tisa, JR HB 60 002, z vodnikom Maksom Konečnikom (Goj. lovišče Medved), ki je prejel prehodni pokal DLP, pokal za prvo mesto in zlato plaketo z diplomom.

V drugi nagradni razred z oceno 3 (en popravek) je prišel Cigo, RMLT 3015, z vodnikom Leonom Fabianijem (Komen). Prijavljen je bil kot pokazatelj in se je kot tak odlično izkazal, enako tudi pri čuvanju plena. Vodnik je dobil pokal DLP in srebrno plaketo z diplomom.

Nastopili so še Bistra, JR HB 60 000, z vodnikom Romanom Kiklom (Slov. Bistrica); Cero Poljčanski, JR Pr 211, z vodnikom Alojzom Opeko (Rakek) in Edo Poljčanski, JR Pr 166, z vodnikom Božom Suhadolnikom (Borovnica).

Ti trije so dobili po tri sodniške popravke in se zaradi tega niso uvrstili v nagradni razred, saj so dobili za delo na sledu oceno 1. Po pravilniku je potrebna za I. nagradni razred ocena 4, za II. nagradni razred ocena 3 in za III. nagradni razred ocena 2 za delo na krvnem sledu. Pri čuvanju plena se je izkazala Bistra in tudi Edo je pokazal zadosti ostrosti, toda Cero si je pustil odvzeti plen. Ker so bili omenjeni trije psi na delu po sledu enako ocenjeni, so se morale

upoštevati ostale discipline. Tako je zbor sodnikov prisodil tretje mesto Bistri z vodnikom Romanom Kiklom, ki je za doseženo mesto svoje psice prejel pokal DLP.

Vsi psi so dobili najvišjo oceno za obnašanje ob mrtvi divjadi. Zanimivo je tudi, da je bila disciplina »odložitev« pri vseh psih zelo dobra.

Vsi psi so prišli po sledu do položene mrtve srne, kar je velik uspeh tekme. Za bodoče vodnikom priporočam, da pridejo na kraj tekmovanja, posebno oni iz oddaljenejših krajev, dan pred tekmo. Dolga vožnja tik pred tekmovanjem je gotovo slabo vplivala na psa Cera in Eda, ker bi se, sodeč po marsičem, lahko bolje uvrstila.

Po razglasitvi rezultatov se je po zaslugi starešine in članov LD Slov. Bistrica v lovskem domu razvilo prijetno tovariško razpoloženje.

Po mišljenju sodelujočih sodnikov je ta kinološka prireditelja uspela, a ne v propagandnem smislu za dejavnost psa po krvnem sledu v severnem predelu Slovenije. O tem naj razmišljajo tisti, ki jim je lovskopravičen lov le krilatica.

Ljuban Zadnik

Preizkušnja sposobnosti ptičarjev v vodi, Ljutomer, 14. 9. 1975

Podružnica DLP za Pomurje in Podravje je sklenila poživiti delo psov ptičarjev v vodi, ki je v Sloveniji precej zanemarjeno. Pri vsem tem, ko lahko ugotavljamo, da se je stalež rac mlakaric zelo povečal! Da je tako, gre zahvala v prvi vrsti občnemu zboru Lovske zveze Slovenije, ki je race te vrste zaščitil od 16. januarja do 1. septembra. Podružnica DLP je kot prireditelj vzorno pripravila preizkusno vodno lovišče in v ločju dala tudi izsekati pregledne pasove, da so sodniki in gledalci lahko videli, če je pes priplaval za raco, ki je prečkala presek. Preizkušnjo je uspešno vodil kinološki sodnik-pripravnik Vojko Pirher iz Ljutomera.

Prijavljenih je bilo 23 psov, tekme pa se jih je udeležilo 22.

Do desetega mesta so se psi po uspehu uvrstili takole:

1. Graf von Seeberg, JRPri 60 002, dosegel 36 točk, vodnik Franc Feuš iz ZLD Ljutomer;
2. As (Dik) Dinverški, JRPki 3986, dosegel 34 točk, vodnik Mirko Korošec iz ZLD Ptuj;
3. Anni von der Langen., JRPki 60 130, dosegla 33 točk, vodnik Mirko Korošec iz ZLD Ptuj;
4. Biba Janška, JRPas 60 006, dosegla 31 točk, vodnik Miha Adamič iz ZLD Ljubljana;
- 5.-7. Amor Apaški, RMPri 456, dosegel 30 točk, vodnik Janko Vršič iz ZLD Ljutomer;
- 5.-7. Car Obreški, JRPki 60 093, dosegel 30 točk, vodnik Franc Muzek iz ZLD Ptuj;
- 5.-7. Čap Ledavski, JRPri 280, dosegel 30 točk, vodnik Štefan Bertalanč iz LZ Prekmurje (Mur. Sobota);
8. Dora Dravskodvorska, JRPki 7378, dosegla 29 točk, vodnik Jože Pesek iz LZ Maribor;
- 9.-10. Biser (Bori) Hrašenski, RMPki 3737, dosegel 28 točk, vodnik Anton Kolarič iz LZ Gor. Radgona;
- 9.-10. Beg, JRPki 60 094, dosegel 28 točk, vodnik Peter Dimic iz ZLD Ljubljana.

Brez točk sta ostala le dva psa. Vsakemu psu in vodniku je prireditelj izdal spričevalo in vpisal uspeh psa v rodovnik.

Vodnik najboljšega psa je prejel pokal Kinološke zveze Slovenije, pokal DLP in zlato plaketo; drugouvrščenega srebrno plaketo; tretjeuvrščenega bronasto plaketo.

Izrazim naj še nekaj predlogov za izvedbo takšne preizkušnje v prihodnje:

1. Preizkušnja naj se razširi tako, da bodo vsi psi ocenjeni po pravilniku vsestranske uporabnosti preizkušnje (VUP) v predmetih:

- šarjenje v globoki vodi z ločjem brez race,
- šarjenje v globoki vodi z ločjem za izpuščeno raco,
- prinašanje izgubljenega iz globoke vode z ločjem,
- nos,
- hoja ob nogi,
- vodljivost na jermenu,
- ubogljivost pri vodnem delu,
- prinašanje race,

- sodelovanje z vodnikom
- veselje do dela – delovna vnema.

Zadnja predmeta se sicer ocenita, vendar se pri splošnem uspehu ne upoštevata. Tako bo pes ocenjen v 10 predmetih, od tega z redom v osmih.

2. Ocenjevanje naj bo po pravilniku VUP, da bi se event. lahko uporabilo tudi za vsestransko uporabnostno preizkušnjo, za širšo poljsko pa tudi jesensko zrejo preizkušnjo.

Stanje v naših loviščih je namreč tako, da vse lovske zveze nimajo možnosti kvalitetno pripraviti preizkušnje v vodni dejavnosti psov.

3. Vsekakor je treba vztrajati pri tem, da mora vsak pes opraviti pomladansko zrejo in jesensko zrejo preizkušnjo. Vsako leto naj se obvezno pripravi vsaj ena res kvalitetna uporabnostna preizkušnja ptičarjev za širše območje, tj. v slovenskem, jugoslovanskem ali celo mednarodnem obsegu.

4. Želim, da bi le začeli polemiko o lovski kinologiji, saj dejansko stanje menda le ni tako zelo dobro, da bi kar naprej mirno dremali na uspehih naših prednikov, medtem ko se precej lovskega papirja porabi tudi za manj važne »lovske« teme.

Čas beži in hiter razvoj ustvarja drugačne pogoje, ki zahtevajo nove oblike dela.

Vladimir Pfeifer,
kinol. sodnik

Pripomba:

Poročilo o preizkušnji, ki je bila že sredi septembra 1975, smo prejeli šele 10. 12. 1975, skoraj po treh mesecih. Ker gradivo oddamo v tiskarno za vsako številko 30 dni pred njenim izidom, je razumljivo, da zapis ni mogel biti objavljen že prej in niti še ne v januarški številki, ampak šele v tej. Opozarjamo na sklep, da je poročilo treba poslati našemu uredništvu v 15 dneh po kinološki prireditvi (glej Lovec, št. 1/74, stran 30).

Nekateri (sodniki) napišejo poročilo o kinološki prireditvi v dvojniku in pošljejo en izvod Lovcu, en izvod Kinologu, brez pojasnila, komu so poslali drugi izvod. To ni dovoljeno! Poročevalec sicer lahko poroča o isti prireditvi obema glasiloma, vendar mora biti vsako poročilo drugačno, zadeva obravnavana z drugega zornega kota. V Lovcu bomo objavljali samo takšna poročila, ne pa duplikatov!

France Cvenkel,
odgovorni urednik

Na tekmi po krvnem sledu v Žitni gori I. 1971: sodnik Pavel Cvenkel spremlja psa in vodnika
Foto H. Vadnov

Vojko Pirher, predsednik podružnice DLP za Pomurje in Podravje, govori vodnikom na preizkušnji psov v vodnem delu, Ljutomer 1. 1975
Foto VI. Pfeifer

Jesenska zrejna in širša poljska preizkušnja ptičarjev LZ Prekmurje

Preizkušnji sta bili 4. in 5. 10. 1975 v loviščih LD Murska Sobota, LD Tišina in LD Ran-kovci. Uspešno ju je vodil kinol. sodnik-pripravniki Štefan Veren. Sodili smo Ivan Caf, Milan Ivezić in podpisani.

Vreme je bilo ugodno, zjutraj nekoliko megleno, kasneje rahel veter, okrog pol-dneva precej suho in jasno, temperatura 18°C.

Na jesensko zrejno preizkuš-njo so privedli 4 pse: 2 sta dosegla I. nagradni razred, 1 je odpovedal pri vodnem delu, 1 pa ni prinesel zajca po vlaki.

Prva številka v ocenitvi je ocena nosu, druga za iskanje, tretja za stojo, četrta za prinašanje perjadi, peta za sledenje na zajčji vlaki, šesta za šarjenje za raco, sedma za prinašanje iz globoke vode z ločjem, osma za način prinašanja, deveta za vodljivost, deseta za ubogljivost, enajsta za veselje do dela, dvanaajsta (z besedo) za način gonje, trinaajsta (besedna kratica) je telesna ocena in rimska številka doseženi nagradni razred.

Najboljša je bila:

Kora Dokležovska, RMPki 4698; 4, 4, 4, 4, 3 -, 4, 3, 4, 4; 4, tiho, pd, l., vodnik Leopold Vindiš, Dokležovje.

Sicer so pa tudi preostali trije psi pokazali v predmetih zrejne vrednosti velik uspeh. Priporočamo posebno vodnikom, ki so s svojimi psi opustili vodno delo, da le-to nadoknadijo, saj so psi tako po zunanosti kakor po zrejni vrednosti visoko ocenjeni.

Na širšo poljsko preizkušnjo je bilo privedenih 16 psov, od katerih so dosegli: 4 I. nagradni razred, 1 II. nagradni razred, 1 III. nagradni razred, 2 sta bila diskvalificirana zaradi natrgavanja jerebice, 1 vodnik je s psom odstopil, 1 je z njim zapustil preizkušnjo, 7 pa jih preizkušnje ni opravilo, predvsem zaradi pomanjkljive dejavnosti v vodi in prinašanja divjadi.

Najboljši so bili:

Car Dokležovski, JRPki 7153, tel. ocena pd, 195 točk in I. a nagrada; vodnik Štefan Vučak, Murska Sobota.

Čima, RMPki 4410, tel. ocena pd, 194 točk in I. b nagrada; vodnik Štefan Smodiš, Ran-kovci.

Car, JRPki 7396, tel. ocena pd, 188 točk in I. c nagrada; vodnik Ivan Frater, Gančani.

Veliko prijavljenih psov (20, nastopilo 16) za širšo poljsko preizkušnjo je pripisati prepovedi vodenja psov v lovišča zaradi stekline, ki je dve leti in pol ovirala dejavnost psov v Prekmurju. Seveda je ta zapore vplivala tudi na znanje psov, kar je bilo videti predvsem v razmeroma slabem prinašanju. Po preizkušnjah so se sestali zastopniki LZ Prekmurje kot prireditelja, vodniki in sodniki ter razpravljali o rezultatih preizkušenj, o posledicah stekline in novih pogojih za kinološko dejavnost. Prireditelj je bila zaključena s podelitvijo praktičnih nagrad Lovske zveze Prekmurje najboljšim vodnikom.

Vladimir Pfeifer,
kinol. sodnik

Prijavljene paritve

Istrski kdl. goniči (JRGki):

Barin, 60009, tel. oc. odlično - Astra, 7249, tel. oc. prav dobro. Leglo 20. 12. 1975. Rejec Anton Kadunc, Polje 10, Ljubljana.

Kdl. jazbečarji (JRKi):

Eko Olimjski, 1250, pd - Asa, 1237, pd. Leglo 15. 1. 1976. Rejec Jože Novak, Preloge 2, Zg. Ložnica.

Nemški prepeličarji (JRPr):

Lord v. d. Buchenrausche, 12, tel. oc. odlično - Cika Poljčanska, 139, tel. oc. prav dobro. Leglo 5. 1. 1976. Rejec Anton Zlatič, Cesta 4. julija 79, Krško.

Epagneul bretoni (JREB):

Ari delle Vallate, 615, tel. oc. odlično - Cara, 620, tel. oc. prav dobro. Leglo 3. decembra 1975. Rejec Leopold Loverčič, Ozeljan 37 a, Šempas.

Nemški kdl. ptičarji (JRPki):

Adi Hrašenski, 7302, tel. oc. prav dobro - Lora Borovjevska, 7022, tel. oc. prav dobro. Leglo 4. 1. 1976. Lastnik Maks Nemec, Šalinci 7, Križevci pri Ljutomeru.

Cigo iz Adinega doma, 60040, tel. oc. odlično - Cela Obrežka, 60054, tel. oc. odlično CACIB. Leglo 6. januarja 1976. Rejec Alojz Fišinger, Kajuhova 74, Slovenska Bistrica.

Blic Obrežki, 60026, tel. oc. odlično - Živa Podhrbiska, 60074, tel. oc. odlično. Leglo 1. 1. 1976. Rejec Peter Pečnik 64/B, Ljubljana.

Lovski terierji (JRLT):

Dago. v. d. Kreuseneiche, 60094, tel. oc. odlično - CACIB - Bora, 5962, tel. oc. dobro. Leglo 31. 1. 1976. Rejec Jože Kokalj, Koroška 57, Tržič.

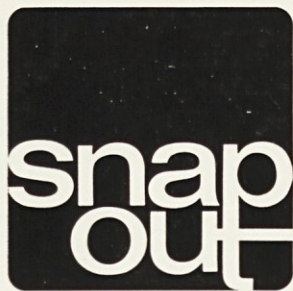
Zar Voglajnski, 5874, tel. oc. prav dobro - Bistra Rogelska, 60024, tel. oc. prav dobro. Leglo 9. 1. 1976. Rejec Mirko Jereb, Vrhole pri Slovenskih Konjicah n. h.

Zar Voglajnski, 5874, tel. oc. prav dobro - Bajda, 5878, tel. oc. prav dobro. Leglo 5. 1. 1976. Rejec Peter Zajc, Ob Težki vodi 3, Novo mesto.

Tribarvni goniči (JRGtr):

Alč, 60 000, pd - Lajka, 5510, pd. Leglo 30. 1. 1976. Rejec Franc Kovač, Gorenjska 19, Lesce.

Kinološka zveza Slovenije

tiskarna
jože moškrič

ljubljan
nazorjeva 6
telefon 21-296

tiskarna

jože moškrič

61000 Ljubljana, nazorjeva 6

telefon (061) 21-296

**oddelek za sodobno pisarniško
poslovanje**

izdeluje kopirne obrazce SNAP-OUT,
ki zagotavljajo boljšo organizacijo
poslovanja v uradih, bankah,
zavarovalnicah, uslužnostnih
podjetjih, industriji, trgovini,
bolnišnicah, prevozništvu in drugod

tiskarna

tisk vseh vrst tiskovin, katalogov,
časopisov, revij in knjig

klišarna

izdelava vseh vrst eno- in večbarvnih
klišejev

knjigoveznica

vezava preprostih in luksuzno
opremljenih del

štampljarna

izdelava vseh vrst žigov, pečatov
in knjigoveških črk

tiskarna
jože moškrič

ljubljan
nazorjeva 6
telefon 21-296

Slika na zadnji strani:
Kozorog in njegovo domovanje.
Foto dr. V. Peracino.

KOMPAS

JUGOSLAVIJA

Naše podjetje

pripravlja

izlete na

Mednarodno lovsko razstavo v Vidmu - Udinah

3. aprila — 4. aprila — 10. aprila — 11. aprila 1976

Naši avtobusi bodo vozili iz Ljubljane, Celja, Maribora, Ptuja,
Murske Sobote, Kranja, Črnomlja, Postojne in Nove Gorice.

Izleti so enodnevni, za zaključene skupine pa lahko organiziramo
tudi dvodnevne izlete.

Podrobnejši program izletov s cenami smo razposlali vsem lovskim
družinam.

Prijave sprejemajo vse področne lovske zveze do 15. marca.

Razstava je pod pokroviteljstvom Mednarodnega sveta za lov in
ohranitev divjadi (CIC).

Na Mednarodni lovski razstavi v Vidmu razstavljajo lovske
organizacije Furlanije-Julijske krajine, avstrijske Koroške in
SR Slovenije.

**Posebej
opozarjamo,
da bo na tej
veliki prireditvi
10. aprila**

SLOVENSKI DAN

